

Савецкі РУУС г. Мінска. Катаванні затрыманых у жніўні 2020 года

Грамадскае расследаванне

**«ДАВАЙ, ДАВАЙ, ЗАБІВАЙ!
ВІ ШТО, ЗАБЫЛІСЯ, У ЯКОЇ
КРАЇНІ ЖИВЬЦЕ?»»**

Опрошенные свидетельствуют, что к середине ночи у стены стояло уже около 100 человек, среди них было много женщин. В туалет их водили очень редко. Воду давали на 10-15 минут, ее было недостаточно (4 литра на 100 человек), задерживать в туалете этого количества людей было невозможно, даже сделать туалетную бумагу вынуждены были из туалетной посуды, что представляло для них и даже жизнь.

«Парней бил [REDACTED] не слушался [REDACTED] приводили и привели [REDACTED] когда нас привели на опись вещей в РУВД, завели несколько жен-

щин... Одну девушку чуть не задушили, когда пытались вынуть шнур [REDACTED] из капюшона. ... У стены [REDACTED]

- [REDACTED] 20».

...советовали всем вы-
...или на...тяжку, что-
...против...ны стали с
вы...рогами.
И по...и
очень ж...
ли, чтобы ...
и ноги то...

противном [REDACTED] [REDACTED]
ногой раз [REDACTED] был [REDACTED]
тот [REDACTED] ного [REDACTED] во
[REDACTED] бы [REDACTED] годами».

Омеловцев [REDACTED] на протяжении [REDACTED] Перо-дом для с[REDACTED] их [REDACTED] задержанн[REDACTED] ли ст[REDACTED] бычный, на [REDACTED] ляд, в [REDACTED] вид людей [REDACTED] длежны[REDACTED] той или ин[REDACTED] альной [REDACTED] пе, просьб[REDACTED] остави[REDACTED] воката, нех[REDACTED] е задер[REDACTED] го предс[REDACTED] какие- [REDACTED] ые, тр[REDACTED] ия собл[REDACTED] пид законно [REDACTED]

«И когда одного мужчину средних лет раздевали, у него были

трусы с американским флагом. Его за это очень сильно били. У меня была тогда борода, и они [REDACTED] ли, что я батюшка. И поэтому меня вначале не сильно били. А потом они заметили, что у меня мизинец и безымянный палец окрашенный лаком, и они сказали: "А, так это не батюшка! Это пидор! Надо, значит, тоже очень сильно бить. Тогда уже меня раздели полностью и били по ногам».

После этого нас выгружали. Дали руки и поставили к стенке, чтобы опирались тыльной частью ладоней. Много кто долго стоял, и когда они меняли руки, им прилетало по спине, по ногам дубинкой. Я спросил, за что меня задержали, что я сделал, начал требовать адвоката. После этого они сказали: "Ах, тебе адвоката!" и прошлись дубинкой от головы до пят. Потом сказал еще раз, что без адвоката ничего говорить не буду и вам это с рук не сойдет. На что они очень сильно разозлились и сделали все

дольше. После этого я понял, что третий раз не выдержу, и

Содержание

Скароты ў дакуменце.....	3
Рэзюмэ і метадалогія.....	4
Храналогія катаванняў 10 – 13 жніўня 2020 года	8
10 жніўня 2020 года.....	9
00:00 - 04:00	9
04:00 - 08:00	10
08:00 - 12:00	12
12:00 - 16:00	12
16:00 - 20:00	13
20:00 - 24:00	13
11 жніўня 2020 года	14
00:00 - 04:00	15
04:00 - 08:00	17
08:00 - 16:00	18
16:00 - 20:00	19
20:00 - 24:00	20
12 жніўня 2020 года	23
00:00 - 04:00	23
04:00 - 08:00	25
08:00 - 12:00	26
12:00 - 16:00	26
20:00 - 24:00	27
13 жніўня 2020 года	28
00:00 - 04:00	28
04:00 - 12:00.....	30
12:00 - 16:00	30
16:00 - 20:00	30
20:00 - 24:00	30
Наступствы: траўмы і пашкоджанні ў затрыманых.....	32
Асобы, адказныя за катаванні затрыманых у Савецкім РУУС горада Мінска	36
Прававая кваліфікацыя дзеянняў супрацоўнікаў сілавых органаў Беларусі.....	55

Скароты ў дакуменце

СІЗА – следчы ізалятар

ІЧУ – ізалятар часовага ўтрымання

ЦІП – цэнтр ізаляцыі правапарушальнікаў

РУУС – раённае ўпраўленне ўнутраных спраў

РАУС – раённае аддзяленне ўнутраных спраў

ЛПП – лячэбна-працоўны прафілакторый

МКС – Міжнародны крымінальны суд

МУС – Міністэрства ўнутраных спраў

АМАП – атрад міліцыі асаблівага прызначэння

КК – Крымінальны кодэкс Рэспублікі Беларусь

в/ч – ваенная частка

Аўтазак – аўтамабіль для перавозкі затрыманых/зняволеных

КААП – Кодэкс Рэспублікі Беларусь аб адміністрацыйных правапарушэннях

РЭЗЮМЭ І МЕТАДАЛОГІЯ

Дадзены дакумент з'яўляецца чарговым дакументальным сведчаннем злачынстваў супраць чалавечнасці, здзейсненых рэжымам пасля выбараў прэзідэнта ў Рэспубліцы Беларусь у жніўні 2020 года. Міжнародны камітэт па расследаванні катаванняў у Беларусі, выконваючы сваю задачу па выяўленні ўсіх выпадкаў катаванняў і жорсткага абыходжання, праводзіць грамадскае расследаванне таго, што адбывалася ў Савецкім РУУС г. Мінска з 9 па 13 жніўня 2020 года.

Дадзенае расследаванне з'яўляецца другім расследаваннем выпадкаў масавых катаванняў і жорсткага абыходжання ў раённых упраўленнях унутраных спраў горада Мінска пасля выбараў прэзідэнта Беларусі ў 2020 годзе. Эксперты камітэта раней прааналізавалі, што адбывалася ў Фрунзенскім РУУС Мінска¹, куды, разам з Цэнтрам ізаляцыі правапарушальнікаў у завулку Акрэсціна і іншымі аддзеламі міліцыі, дастаўлялі затрыманых 9 – 13 жніўня 2020 года.

9 – 13 жніўня 2020 года ў Мінску праходзілі масавыя затрымання: прадстаўнікі сілавых структураў затрымлівалі як тых, хто ўдзельнічаў у акцыях пратэсту супраць фальсіфікацыі выбараў прэзідэнта, так і выпадковых мінакоў. У мінакоў патрабавалі разблакаваць тэлефоны, правяралі

1

<https://torturesbelarus2020.org/ru/belarus-prestuplen%D0%B8e-prot%D0%B8v-chelovechnost%D0%B8/>

іх асабістыя рэчы. Сілавікі са зброяй спынялі аўтамабілі і праводзілі праверкі, грамілі аўтамабілі, разбіваючы дубінкамі шкло, нават без нейкіх прыкметаў супраціву з боку тых, хто праязджаў. Падставай для затрыманняў былі падпіскі на незалежныя медыя і Telegram-каналы, фотаздымкі з пратэстаў, пратэстная сімволіка, наяўнасць турыстычнай і спартовай амуніцыі.

Пераважная большасць затрыманняў суправаджалася жорсткім збіццём, абразамі, пагрозамі гвалту. Таксама ўжываліся электрашокеры і пярцовыя балончыкі.

Затрыманых у горадзе людзей развозілі па раённых Упраўленнях унутраных спраў горада Мінска. Савецкі РУУС², размешчаны па адрасе: г. Мінск, завулак Якуба Коласа, 3, стаў адным з асноўных месцаў, дзе людзей утрымлівалі і катавалі да адпраўкі ў месцы ўтрымання (ЦІП і ІЧУ на Акрэсціна, ІЧУ ў Жодзіна, ЛПП у Слуцку і іншыя).

У Савецкі РУУС у асноўным траплялі людзі, якіх затрымалі ў цэнтры горада – у раёне ўніверсама “Рыга” на вуліцы Сурганава, рэстарана “Журавінка”, на праспекце Незалежнасці, на вуліцах Няміга, Казлова і іншых.

У перыяд з 9 па 13 жніўня 2020 года на тэрыторыі і ў памяшканнях Савецкага РУУС г. Мінска ўтрымлівалася каля 400-600 грамадзянаў (апытаныя сведчаць пра колькасць 90–100 чалавек падчас іх знаходжання там)³. Сярод затрыманых былі грамадзяне замежных дзяржаваў. У прыватнасці, правёў уласнае расследаванне і даў грамадскасці свае сведчанні пра знаходжанне ў Савецкім РУУС грамадзянін Ізраіля⁴.

У дадзеным дакуменце ў храналагічным парадку на падставе інтэрв’ю з пацярпелымі людзьмі апісана тое, што адбывалася на тэрыторыі Савецкага РУУС.

Экспертамі Міжнароднага камітэта па расследаванні катаванняў у Беларусі былі старанна вывучаныя **52 індывідуальныя інтэрв’ю** (568 старонак тэксту) з людзьмі⁵, якія былі затрыманыя ў горадзе і дастаўленыя сілавікамі ў Савецкі РУУС г. Мінска. Таксама былі старанна вывучаныя дадзеныя імі **фотаздымкі, медыцынскія і іншыя дакументы** (137 старонак).

2 <https://minsk.mvd.gov.by/ru/page/sovetskoe-ruvd>

3 Дакладную колькасць затрыманых назваць складана, паколькі людзей перыядычна вывозілі ў месцы ўтрымання (ЦІП і ІЧУ на Акрэсціна, ІЧУ ў Жодзіна і інш.) і пастаянна прывозілі новых затрыманых.

4 <https://www.fruman.info/>

5 З базаў дадзеных Міжнароднага камітэта па расследаванні катаванняў у Беларусі <https://torturesbelarus2020.org> і Праваабарончага цэнтра “Вясна” <https://spring96.org/ru>.

Знаходжанне затрыманых у РУУС на працягу ўсяго часу суправаджа-лася жорсткім збіццём, катаваннямі, бесчалавечным абыходжаннем. Медыцынская дапамога збітым, параненым і хворым людзям не надава-лася, сродкі гігіены не выдаваліся, доступ да прыбіральні і пітной вады быў абмежаваны. Неабходныя санітарна-гігіенічныя мерапрыемствы і абмежаванні ў перыяд распаўсюджвання пандэміі COVID-19 у Савецкім РУУС не выконваліся, што стварала сур'ёзную пагрозу жыццю і здароўю затрыманых.

Умовы ўтрымання, па сведчаннях апытаных, былі настолькі жахлівымі і невыноснымі, а стаўленне да затрыманых жорсткім і бесчалавеч-ным, што некаторыя з іх параўноўваюць РУУС з фашысцім канцлагер-ам. З-за плота РУУС у гэтыя дні было чуваць немые крыкі, маленні пра дапамогу, плач змардаваных людзей. У сетцы інтэрнет з'явілася некалькі запісаў аўдыё⁶ і відэа⁷, якія фіксуюць здзекі з людзей⁸ у Са-вецкім РУУС.

Многія пацярпелыя сведчаць пра занадта ўзбуджаны стан сілавікоў, рас-шыраныя зрэнкаў у іх. Некаторыя апытаныя мяркуюць, што супрацоўнікі маглі прымаць наркатычныя прэпараты

Як правіла, затрыманых праводзілі ў РУУС каля сутак. У дачыненні да іх складалі пратаколы аб адміністрацыйных правапарушэннях. Як адзнача-юць апытаныя, абсалютна ўсе дакументы былі сфальсіфікаваныя.

Пасля РУУС затрыманых адвозілі ў ЦІП ці ІЧУ, якія знаходзяцца ў завулку Акрэсціна, і іншыя месцы пазбаўлення свабоды.

У раздзеле дакумента «[Наступствы: траўмы і пашкоджанні ў затрыма-ных](#)» апісаныя медыцынскія наступствы знаходжання ў Савецкім РУУС. Падборка складзеная на базе медыцынскіх дакументаў, сведчанняў па-цярпелых ад дзеянняў сілавікоў РУУС.

Раздзел «[Асобы, адказныя за катаванні затрыманых у Савецкім РУУС г. Мінска](#)» змяшчае аналіз інфармацыі, атрыманай з базаў дадзеных партнёрскіх арганізацыяў і ініцыятываў, інфармацыі з адкрытых крыніцаў, са-цыяльных сетак, Telegram-каналаў і сведчанняў пацярпелых.

6 Крыкі і плач затрыманых на тэрыторыі Савецкага РУУС г. Мінска 12 жніўня 2020 года https://twitter.com/msvetov/status/1293631412021743616?t=xgYFnR3WzYyYdD_ED5JS5Q&s=19

7 Відэа затрыманых з паднятымі рукамі ў Савецкім РУУС г. Мінска 10 жніўня 2020 года https://t.me/nexta_live/5990

8 <https://www.fruman.info/%D0%90%D1%80%D0%B5%D1%81%D1%82/16-%D1%87%D0%B0%D1%81%D0%BE%D0%B2-%D0%B2-%D0%A0%D0%A3%D0%92%D0%94>

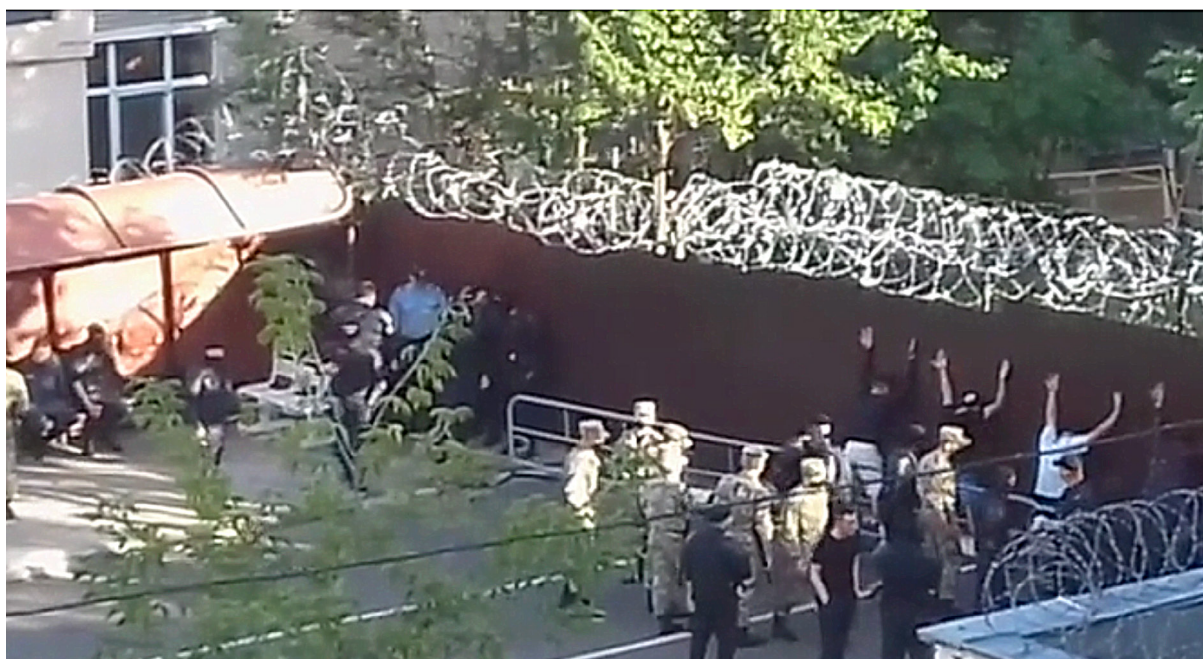
Раздзел [«Прававая кваліфікацыя дзеянняў супрацоўнікаў сілавых органаў Беларусі»](#) аналізуе дзеянні супрацоўнікаў Савецкага РУУС г. Мінска ў адпаведнасці з нацыянальнымі нормамаі і стандартамі міжнароднага права.

У мэтах гарантавання бяспекі нашых крыніцаў і пацярпелых іх персанальныя дадзеныя не разгалошваюцца.

ХРАНАЛОГІЯ КАТАВАННЯЎ 10 – 13 ЖНІЎНЯ 2020 ГОДА

Першых затрыманых прывезлі ў Савецкі РУУС увечары 9 жніўня. Многія з іх былі моцна збітыя пры затрыманні.

Першапачаткова людзей ахоўвалі сілавікі РУУС і курсанты Акадэміі МУС, бліжэй да ночы ў РУУС прыехаў АМАП.

Унутраны дворык Савецкага РУУС г. Мінска. Фота з Telegram-канала @belamova

10 жніўня 2020 года

00:00 - 04:00

У гэты час асноўныя сілавыя функцыі ў РУУС узялі на сябе АМАПаўцы, якія з неверагоднай жорсткасцю ставіліся да затрыманых. Сілавікі РУУС займаліся запісам персанальных дадзеных, вопісам маёмасці затрыманых. Апытаныя адзначаюць, што ў ахове таксама прымалі ўдзел маладыя супрацоўнікі ўнутраных спраў (верагодней за ўсё, курсанты Акадэміі МУС).

Пры выгрузцы з аўтазакаў людзей праганялі праз калідор з сілавікоў, якія з усёй сілы збівалі іх дубінкамі па руках, нагах і ўсім целе. Потым іх расстаўлялі ва ўнутраным дворыку ля сценаў будынка (гаража).

Людзей утрымлівалі ў ненатуральных пакутлівых позах з шырока расстаўленымі нагамі і паднятымі ўверх рукамі, з прыкладзенымі да сцяны тыльным бокам далонямі. Такім чынам затрыманым давялося стаяць на працягу ночы і да сярэдзіны наступнага дня.

«Па выніку прывезлі мяне ў Савецкі РУУС. Спачатку мы прабеглі праз раўчук агульнавядомы. Нас па чарзе выклікалі з унутранага двара ў будынак РУУС, дзе апісвалі каштоўныя рэчы і вадзілі запісвацца на камеру, пад рознымі вугламі. Першы час, калі шырока былі не расстаўленыя ногі ці ты прыбіраў рукі з плота, да нас падыходзілі, білі і крычалі».

Апытаныя сведчаць, што да сярэдзіны ночы ля сцяны стаялі ўжо каля 100 чалавек, сярод іх было шмат жанчын. У прыбіральню іх вадзілі вельмі рэдка. Ваду давалі неахвотна і недастаткова (4 літры на 100 чалавек), затрыманым не хапала гэтай колькасці, каб нават зрабіць па глытку. Усе вымушаныя былі піць з аднаго посуду, што ў разгар COVID-19 уяўляла пагрозу здароўю і нават жыццю.

«Хлопцаў білі, калі хтосьці не слухаўся. І ўсё прыводзілі і прыводзілі людзей. Калі нас прывялі на вопіс рэчаў у РУУС, завялі некалькі жанчын... Адну дзяўчыну ледзь не задушылі, калі спрабавалі дастаць шнуркі з каптурка. ... Ля сцяны нас было каля 80-90, жанчын - каля 20».

«У Савецкім РУУС усіх паставілі на гэтую расцяжку, каб на супраць сцяны сталі з выцягнутымі рукамі і нагамі. І першы

час яны хадзілі і вельмі жорстка кантралявалі, каб рукі не апускалі, ну і ногі таксама былі шырока. У супрацьлеглым выпадку палкай ці нагой рассоўвалі. Людзей было так шмат, што ўсе сцены ў дворыку былі занятыя людзьмі».

АМАПаўцы бясчынствавалі на працягу ўсёй ночы. Нагодай для наймацнейшага збіцця затрыманых маглі стаць незвычайны, на іх погляд, знешні выгляд людзей, належнасць да той ці іншай сацыяльнай групы, просьба даць адваката, нежаданне затрыманага даць нейкія дадзеныя, патрабаванні захавання законнасці.

«І калі аднаго мужчыну сярэдніх гадоў распраналі, у яго былі трусы з амерыканскім сцягам. Яго за гэта вельмі моцна білі. У мяне была тады барада, і яны вырашылі, што я бацюшка. І таму мяне спачатку не моцна білі. А потым яны заўважылі, што ў мяне мізінец і безыменны палец нафарбаваны лакам, і яны сказалі: "А, дык гэта не бацюшка! Гэта падар! Трэба, значыць, таксама вельмі моцна біць. Тады ўжо мяне распранулі цалкам і білі па нагах».

«Пасля гэтага нас выгружалі. Заламалі рукі і паставілі да сценкі, каб апіраліся тыльнай часткай далоні. Шмат хто не мог доўга стаяць, і калі яны мянялі рукі, ім прылятала па спіне, па нагах дубінкай. Я спытаў, за што мяне затрымалі, што я зрабіў, пачаў патрабаваць адваката. Пасля гэтага яны сказалі: "Ах, табе адваката!" і прайшліся дубінкай ад галавы да пятак. Потым сказаў яшчэ раз, што без адваката нічога казаць не буду і вам гэта дарма не пройдзе. На што яны вельмі моцна раззлаваліся і зрабілі ўсё тое ж самае толькі ў два разы даўжэй. Пасля гэтага я зразумеў, што трэці раз не вытрымаю, і сказаў, як мяне завуць, дзе я працую і гэтак далей. Мяне затрымалі ў 2 гадзіны ночы і да 3 гадзінаў дня мы стаялі ў такой позе».

04:00 - 08:00

«... Хадзілі з аўтаматамі. Адчуванне было, што трапіў у канцлагер. Тузалі затворы аўтаматаў і пагражалі расстраляць усіх, калі хоць хтосьці пабяжыць».

(Са сведчанняў затрыманага)

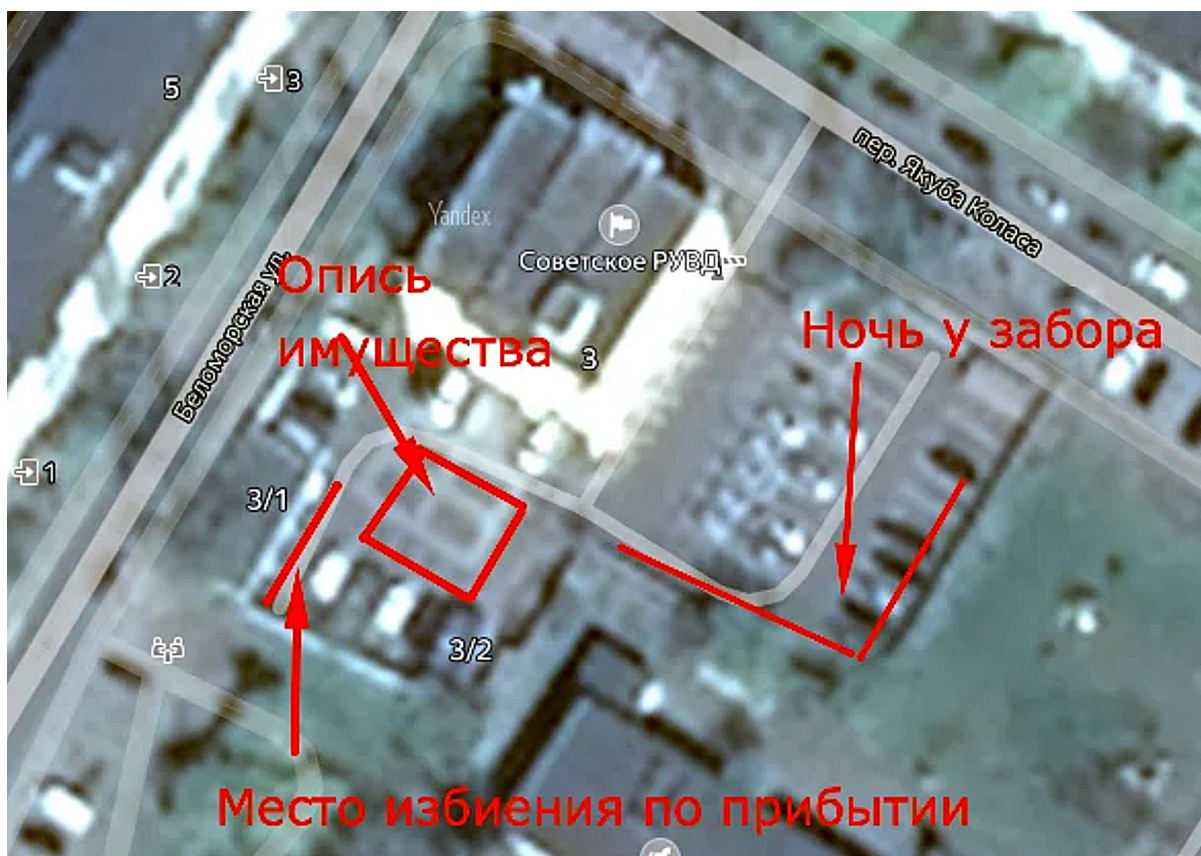

Схема тэрыторыі Савецкага РУУС, жнівень 2020 года. Фота з сайта <https://www.fruman.info>

Усіх без выключэння затрыманых ставілі на расцяжку да сцяны. Пры любой спробе змяніць позу ішло жорсткае збіццё. На працягу ночы затрыманых вадзілі на вопіс маёмасці і ўдакладненне асабістых дадзеных. У прыбіральню вадзілі вельмі рэдка, некаторыя апытаныя сведчаць, што іх увогуле ў прыбіральню не вадзілі.

«Усю ноч не вадзілі ў прыбіральню, гадзінаў у 9–10 раніцы, калі прыйшлі курсанты, пачалі вадзіць у прыбіральню і даваць ваду, 2 ці 3 бутэлькі на сотню чалавек».

«Сустрэлі нас крыкамі. Нічога не бачыш, таму што галава ўніз нахіленая моцна і хутка перасоўваешся. Цябе ставяць да сцяны і рукі ўверх. Яны нагамі па нагах ўсім б'юць, каб ногі шырэй расстаўлялі. Становішся ўздоўж сцяны галавой у сцяну, рукі ўверх кладзеш і ногі адносна шырока расстаўленыя – расцяжка».

«Вывелі мяне ў двор памяшкання Савецкага РУУС, дзе ўздоўж усяго плота стаялі людзі з рукамі ўверх да плота. Мяне вывелі і паставілі побач, нічога не тлумачы. Я думаю было дзесьці

каля 50–60 мужчынаў, яшчэ і жанчыны. Атрымліваецца, дзесьці ў 4:30 я ўжо туды ўстаў (да гэтай сцяны), і ў раёне пяці гадзінаў (ужо вечара) нас пачалі вывозіць у Жодзіна (таксама не тлумачачы, што, куды, чаму і навошта)».

08:00 - 12:00

«Так мы стаялі да раніцы... І было дзікае пекла +30, а людзі ўжо пачалі проста губляць прытомнасць». (З паказанняў затрыманага)

Людзей працягвалі трымаць на вуліцы ўздоўж сцяны. Некаторыя гублялі прытомнасць. У якасці меддапамогі ім давалі панюхаць нашатырны спірт і зноў вярталі да сцяны. Вады давалі столькі, што ледзьве хапала зрабіць па глытку (на 100 чалавек 4 літры).

«Адзін хлопец стаяў каля нас, і ў яго было нешта з рэбрамі, магчыма, зламаныя пры затрыманні, і ён пачаў губляць прытомнасць... Праз некаторы час яго забралі, але яны не дапамагалі яму ісці, а проста цягнулі яго па зямлі».

12:00 - 16:00

Бліжэй да 16 гадзінаў прыехалі аўтазакі і АМАПаўцы, якія пачалі зноў збіваць людзей. Рукі за спінай затрыманым моцна сцягвалі будаўнічымі сцяжкамі, ад чаго праз 10–15 хвілінаў рукі пачыналі дранцвець і сінець. Людзей пачалі грузіць па аўтазаках.

«Пасля гэтага да дзвюх-чатырох, напэўнае, гадзінаў, прыехаў аўтазак, і нас пачалі грузіць у яго. Сцяжкамі рукі за спінай звязалі. Звязалі так, што я рук не адчуваў з гадзіны пасля таго як вызваліў. Рук не адчуваў увогуле цалкам з гадзіны. Што тычыцца вялікіх пальцаў, то вялікіх пальцаў я не адчуваў, напэўна, месяц».

«Прыйшлі зноў АМАПаўцы. Я так разумею, яны выспаліся пасля ночы і пачалі нас зноў збіваць».

«Прыехаў аўтазак, АМАПаўцы выйшлі. Галаву ўніз, зацяжкі надзявалі вельмі моцна, балюча, амаль адразу пальцы перастаеш

адчуваць. Кідалі ў аўтазак усіх людзей на падлогу. Крычалі два маладыя хлопцы з унутраных войскаў і АМАПавец, які закідваў. Ён крычаў нешта пра смяротнае пакаранне, "тэрарысты"».

«...Размеркавалі мужчын па машынах. Іх білі і запіхвалі туды. Заводзілі іх вельмі хутка, жорстка, бегам».

16:00 - 20:00

Затрыманых у горадзе людзей працягвалі дастаўляць у Савецкі РУУС. Пры выгрузцы іх праганялі праз жорсткі «калідор» сілавікоў, якія збівалі дубінкамі. Потым ставілі тварам да плота з карычневага прафнасцілу. Калі хтосьці мяняў позу, яго збівалі, у тым ліку па галаве.

«Нас было чалавек недзе 50, мы стаялі ўздоўж сцяны. Была асобная асоба, ён біў ззаду па галаве, калі не падабалася, як стаім. Стаялі вельмі доўга».

«Любое падняцце галавы суправаджалася ўдарам супрацоўніка АМАП або РУУС, якому гэта не спадабалася».

20:00 - 24:00

«То бок ты падымаешся і бачыш перад сабой чалавек можа 15 з аднаго боку, 15 з іншага. І ты ў такі «калідор» трапляеш, і ўсе крычаць: «Давай, давай, забівай», размахваючы дубінкамі, то бок рыхтаваліся ўжо нас прымаць. І ўсе, калі ты бяжыш, па табе наносяць удары дубінкамі з усіх бакоў. Там была задача пахутчэй прабегчы гэты калідор».

(Са сведчанняў затрыманага)

Затрыманых у горадзе людзей падвозілі пастаянна. Шмат каго па прыездзе ў РУУС жорстка збівалі. Усіх ставілі каля сцяны, знізу якой быў калючы дрот, і людзям даводзілася моцна нахіляцца і стаяць у такой нязручнай позе. Спіна зацякала ўжо праз 10–15 хвілінаў. Перыядычна да людзей падыходзілі сілавікі і білі іх за "няправільныя позы". Вадзілі на подпіс фальсіфікаваных пратаколаў.

«...ўздоўж плота калючы дрот знізу ляжаў. Нам казалі, што мы павінны стаць тварам да плота, рукі за спінай, сагнуцца літарай «Г» так, каб галава была ніжэй за спіну і так стаяць.

Такім чынам мы стаялі дзесьці да сярэдзіны ночы. Яны потым хадзілі і казалі: «Ну што, рэвалюцыянеры, хуевы! Чаго вы там хацелі? Што вам там трэба было? Будзеце так вось стаяць, пакуль на калючку не трапляеце [на калючы дрот]».

«Прывезлі ў Савецкі РУУС. Увесь гэты час я быў у сцяжках, нас вывелі ў двор, шмат каго білі. Мне пераціснулі рукі сцяжкамі моцна, дагэтуль рука дрэнна працуе. Выклікалі па адным і пад пагрозамі прымушалі падпісваць пратаколы. Тых, хто не згаджаўся, білі. Тых, хто паводзілі сябе ў прававым полі і абаранялі свае правы, іх збівалі вельмі моцна».

«У Савецкі РУУС нас прывезлі ў раёне 9-ці гадзінаў вечара. Чалавек 70 стаялі ўздоўж плота. Там былі людзі, якіх затрымлівалі яшчэ 9 жніўня ў тры гадзіны дня. То бок больш за суткі. Стаялі доўга. Хадзілі, пагражалі і білі, часам за пытанні».

«І вось калі прывезлі з «Рыгі», вось з імі было самое жорсткае. Вось яны стагналі, бедненькія... Іх вельмі моцна білі».

«Пакуль мы стаялі ля плота, уначы прывезлі яшчэ хлопцаў з вуліцы Сурганава, ад «Рыгі», іх збівалі вельмі моцна. Іх паставілі асобна за вугал да плота».

«Самае цяжкае было не тое, што было пры збіцці, а тое, што было ў РУУС, таму што на працягу 17 гадзінаў мы стаялі ў розных жакліва нязручных позах - галавой уніз і рукі на плот. Калі ты прыбіраеш руку ці разгінаешся, то да цябе падыходзіў нейкі чалавек, відаць гэта быў начальнік, і біў палкай, каму па нагах, каму па спіне».

11 жніўня 2020 года

«Там было вельмі шмат людзей, якіх не проста білі, а калечылі. Іх цягалі па зямлі, за рукі, быццам целы мёртвых. Яны былі акрываўленыя. Адцягнуўшы ў бок, аблівалі вадой і зноў білі. Крыкі былі жудасныя!»

(Са сведчанняў затрыманага)

Унутраны двор Савецкага РУУС г. Мінска. 10-11 жніўня 2020 года. Фота з сайта <https://www.fruman.info>

Затрыманыя адзначаюць, што ў двары РУУС былі чуваць выбухі і гукі стрэлаў каля ўніверсама «Рыга», які знаходзіцца непадалёк. Там быў адзін з цэнтраў пратэстаў у ноч з 10 на 11 жніўня.

«62 чалавекі паставілі каля плота: галаву ўпіраеш у плот на ўзроўні жывата, рукі ці на галаве, ці над галавой далонямі вонкі, ногі на шырыне плячэй. Так я бачыў толькі ў крымінальнай хроніцы затрымліваюць сур'ёзных злачынцаў. Прычым паміж плотам і табой па зямлі працягнуты калючы дрот».

00:00 - 04:00

Пры дастаўцы ў РУУС усіх праганялі праз жывы калідор сілавікоў і збівалі. Прывозілі з горада ўжо моцна збітых людзей. Усіх ставілі каля сцяны на расцяжку. Калі ў кагосьці зацякалі рукі ці людзі варушыліся, каб хоць неяк палегчыць свой стан, іх збівалі дубінкамі. Некаторыя з апытаных сведчаць, што збіваў нават сам начальнік Савецкага РУУС Сяргей Каліннік.

Уначы людзей з дворыка забіралі ў кабінеты на допыты і там таксама збівалі і душылі, перакрываючы дыханне пластыкавымі пакетамі.

«Перыядычна забіралі ў аддзел. Уключалі камеру, кажуць: «Ты, сука, АМАП хацеў спаліць?». Ты кажаш: «Не». Тады яны выключаюць, пачынаюць цябе біць. Потым паўтараюць пытанне, зноў уключаюць камеру, і ты ўжо адпаведна адказваеш: «Так, я там быў, я хацеў спаліць, я там хацеў...».

«Чуваць было дзесьці побач размаўлялі супрацоўнікі АМАПу, смяяліся з таго, што «нейкі лашара трапіўся, пакет на галаву надзелі». То бок ім было весела, што яны там, можа, у суседнім дзесьці кабінэце, дзесьці побач, надзявалі некаму пакет на галаву, чалавек задыхаўся».

«Недзе а 2 ночы ці да гадзіны бліжэй ночы, прывезлі людзей, якіх затрымалі ўначы ці тое на Рызе, ці тое недзе ў тых краях, Бангалор. Іх пачалі біць. Мы чулі, што іх білі ў двары вельмі моцна».

Апытаныя сведчаць пра неапраўдана жорсткае абыходжанне з імі і катаванні з боку АМАПу. На допытах неабходныя для іх сведчанні сілавікі «выбівалі».

«На допыце нас білі. Паклалі на падлогу, вось мне там палец зламалі. Кайданкамі прыціснулі і нагой наступілі. Калі ляжаў на падлозе, мне трапіла дубінкай у галаву і пасля таго, як зламалі палец, у мяне пачала распухаць галава да такой ступені, што я бакавым зрокам бачыў сваю галаву.

Потым у мяне з вуха пайшла кроў, пасля чаго яны сказалі: «Усё! Гэтаму хопіць, вядзі наступнага». Пасля мяне вывелі, назад да сцяны паставілі. У мяне рабро яшчэ зламанае.»

«Нас затрымалі ў час і да 10 раніцы, то бок усю ноч, усе стаялі каля плота з паднятымі рукамі. І зноў жа, у кагосьці рукі зацяклі, крыху прагнулася рука ці нага, білі дубінкамі. Жанчына страціла свядомасць, яе вадой палілі з бутэлькі, вось так вось нагой: «Падём!» Білі ўсіх і вельмі моцна. Я наглядзеўся гэтага жаху. У 4 раніцы холад. Жанчына папрасіла вады, а яны прынеслі ведро вады, аблілі і ўсе стаялі проста калаціліся, дрыжалі.

Білі пастаянна, білі моцна. Да таго часу, пакуль не завялі ў камеру ў РУУС. Мы там знаходзіліся, у гадзіну нас прывезлі і да 10 раніцы прыблізна білі пастаянна. Мяне і ванітавала таксама там каля гэтай сцяны. Яны казалі, што я прыкідваюся».

«Дзесьці пасля 12 гадзінаў ночы, бліжэй да 2–3 гадзінаў, мы ўсё яшчэ стаялі на расцяжцы. Калі хтосьці апускаў рукі ці ссоўваў ногі, білі. Тыя, хто хацеў паказаць сваю круцізну, падыходзілі і білі, проста так. У раёне 2–3 гадзінаў супрацоўнікі АМАП прывезлі яшчэ людзей, як яны казалі, з Сурганава. За вуглом яны стаялі, там было вельмі шмат людзей, якіх не проста білі, а калечылі. Іх цягалі па зямлі, за рукі, быццам целы мёртвых. Яны былі акрываўленыя, адцягнуўшы ў бок, аблівалі вадой і зноў білі. Крыкі былі жудасныя!»

«Калі пачалі прывозіць уначы людзей, відаць адтуль, дзе адбываліся падзеі, іх моцна-моцна білі. Гэта чуваць было...»

Апытаныя распавядалі, што начальнік Савецкага РУУС Сяргей Каліннік асабіста збіваў затрыманых, аддаваў загады падначаленым пра асабліва жорсткае абыходжанне да канкрэтных людзей (адмова ў доступе да пітной вады, прыбіральні).

«...Каля мяне апынуўся Антон [імя змененае], якога да гэтага збіў начальнік РУУС. Падышоў начальнік РУУС і сказаў усім супрацоўнікам, што гэтаму не даваць піць і не вадзіць яго ў прыбіральню. Ён так пакараны. Нам давалі тры разы папіць за ўвесь час. Паўтаралітровая бутэлька вады па глытку, прычым я прапусціў адзін раз, каб хапіла ў канец».

04:00 - 08:00

Пад раніцу збітыя людзі літаральна валіліся з ног на зямлю з-за стомленасці і збіцця. Калі яны апускалі рукі ці падцягвалі ногі, іх збівалі. Ногі павінны былі стаяць на максімальнай расцяжцы для затрыманага. Уначы людзям не давалі ваду. Людзі гублялі свядомасць ці нясілі ад доўгага знаходжання ў пакутлівых позах, падалі на калені, але супрацоўнікі на гэта не рэагавалі.

«А яшчэ памятаю, такі быў хлопец, што нам казалі сесці у адзін момант на кукішкі – ён не мог сесці на кукішкі, бо яго білі ў пахвіну».

08:00 - 16:00

Да людзей нестандартнай знешнасці ставіліся з агрэсіяй, больш катавалі, абражалі і пагражалі гвалтам.

«... а я з доўгімі валасамі, з барадой. Тым больш, што ў мяне гумку забралі, я быў увесь такі распушчаны. Такі абутак у мяне таксама а-ля стылы, з жалезнымі насамі паўботы. Таксама яны казалі: "О, вось гэтага да нас. Усіх вось гэтых вось каз-лоў, усіх да нас. Мы тут зараз імі зоймемся. Вы тут пашкадуе-це зараз, казлы, што ўвогуле на свет нарадзіліся.

І там пайшлі жартачкі: «Колькі на папярэднім рэйсе абасра-лася людзей», «Зараз вам усё, труба».

Зранку каля 9 гадзінаў людзей пачалі рыхтаваць да адпраўкі з РУУС. Усім затрыманым сцягнулі рукі пластыкавымі сцяжкамі. Сцяжкі зацягвалі вельмі моцна, многія апытаныя кажуць пра траўмы рук менавіта пасля сцягвання сцяжкамі і доўгага знаходжання ў іх.

«Зноў надзелі сцяжкі і моцна зацягнулі. Паставілі на калені, га-лава ўніз, і такім чынам запіхнулі [у аўтазак] каля 30-ці чалавек. Білі палкамі і хадзілі па нас, рукі былі апухлыя, а плечавы сустай дагэтуль дрэнна працуе. Я ледзь руку не страціў, таму што заціснулі рукі сцяжкамі і доўга не здымалі (знялі толькі ў Жодзіна)».

Бліжэй да 12 гадзінаў сталі прыязджаць аўтазакі і затрыманых пачалі грузіць у іх для перавозкі ў іншыя месцы ўтрымання. Пры гэтым сілавікі не пераставалі збіваць і здзекавацца з людзей нават у аўтазаках.

«У аўтазаку, калі мы яшчэ стаялі на тэрыторыі РУУС, усім рукі моцна сцягнулі сцяжкамі, паставілі на калені галавой у падлогу.

І тут, як толькі ўсіх загрузілі, нас пачалі біць дубінкамі. Хадзіў супрацоўнік і проста лупцаваў людзей.

Мне там адбілі нагу, сцягну, ягадзіцу і правую галёнку. Хадзілі па нашых спінах. Усё гэта пад такія роздумы: "Якіх вам яшчэ пераменаў захацелася? Хто тут яшчэ пераменаў захацеў? Нефіг было выходзіць. Зараз мы вам тут зладзім перамены."».

«Бакавым зрокам бачу, што прыехаў аўтазак, адтуль з'яўляюцца людзі ў чорным, і такая, гучная заява да нас: "Мы прыехалі вас забіваць! Мы прыехалі канкрэтна за вамі. Ехаць мы будзем доўга, таму вам пашанцавала, хто даедзе". Нейкі камандзір сказаў, што ён будзе браць усіх валасатых і з татуіроўкамі, выхоўваць іх».

«У аўтазак закідвалі не проста, а сцяжку пластыкавую на рукі за спіну. У позе сагнутай кідалі на прыступкі, і чалавекі 2–3 білі з усёй сілы. Я такога не адчуваў ніколі, каб так білі.

Білі па нагах і ягадзіцах. У кагосьці ногі атрымлівалася загнуць павышэй, хтосьці паспяваў забегчы, але ўсё адно атрымліваў. Але яны так рукі закручвалі за спіну, што ты не мог высока падняць ногі, цябе білі. Загрузілі ўсіх у аўтазак і пачалі праводзіць ідэалагічную працу. Збілі яны нас усіх...».

16:00 - 20:00

У РУУС збіццё людзей працягвалася. Тых, хто прыбываў, сустракалі, збіваючы дубінкамі і нагамі, і адразу ж ставілі да сцяны на расцяжку. Медыцынская дапамога затрыманым не надавалася.

«Прывезлі ў Савецкі РУУС прыблізна ў 19:30. З аўтазака вывелі ў кайданках і адразу пачалі збіваць дубінкамі, нагамі».

«Я быў тады ўжо ў такім стане, што ўжо і самі супрацоўнікі былі здзіўленыя – кроў ішла адусюль, усё цела было сіняе, кроў ішла з галавы. На просьбу пра меддапамогу адказвалі ці груба словамі, ці груба фізічна.

У бальніцы мне зрабілі здымак галавы, а яшчэ мне вуха адарвалі і там прышывалі. Усе даведкі ў мяне ёсць. Там мне напісалі: ЧМТ сярэдняй ступені, рваная рана вушной ракавіны, унутраныя гематомы, удары».

«Паставілі каля сцяны, трэба было стаяць ля сценкі, рукі ўверх, калі ледзь сціснеш пальцы – удар дубінкай. Стаіш, рука прамая, калі ім здаецца, што ногі стаяць недастаткова шырока, ідзе ўдар па галёнцы з унутранага боку. У мяне яшчэ два тыдні назад вось тут усё сіняе было».

20:00 - 24:00

«А камандаваў гэтым усім падпалкоўнік міліцыі. Званне я бачыў, але твар я не бачыў. Крычаў: “Каб я рукі бачыў, ногі”. “Ну што, жывёлы, дабіліся вы свайго? Жывёлы! Што? Дзе ваша Святлана?”... Гэта ўсё доўжылася з вечара да вечара 12 жніўня. Суткі практычна мы стаялі ля плота». (Са сведчанняў затрыманага)

Ля сцяны на тэрыторыі РУУС некаторыя людзі прастаялі 20–22 гадзіны. Уначы тэмпература паветра знізілася да 10 градусаў. Людзі змерзлі, але хоць неяк сагрэцца рухам было немагчыма, за любы рух збівалі сілавікі. Перыядычна іх вадзілі падпісваць сфальсіфікаваныя пратаколы. Калі хтосьці не хацеў падпісваць ці патрабаваў пачытаць пратакол, яго тут жа збівалі. Прымушалі разблакаваць тэлефоны, пры нежаданні даць паролі збівалі.

«... Распісаліся ўсе, хто там знаходзіўся. Хтосьці раней, хтосьці пазней. Хтосьці не хацеў падпісваць. Але ў выніку з дапамогай дубінкі ўсе без выключэння пратаколы падпісалі».

«Мне трэба было падпісаць “згодны”, ПІБ, тры разы я прадубляваў гэта. На пытанні, калі я задаваў, што гэта, мне сказалі: “Мы зараз табе патлумачым”. І дубінкамі дапамагалі мне “тлумачыць”, што гэта такое».

«Потым нам па адным казалі ўвесці пароль на тэлефоне. Адзін казаў: “Вы не маеце права, гэта ж мой тэлефон”. Яго пачалі вельмі жорстка біць. Пасля чаго ён усё-ткі ўвёў пароль. Я падумаў, што я лепш адразу скажу ім пароль.

Далей па прозвішчы, па адным мы падыходзілі. Там сядзеў следчы, ён пальцам паказваў і казаў: “Падпісвай”. Ну, я не бачыў як было з мінулымі, я кажу: “Можна я прачытаю хаця б, што я падпісваю?”. Ён звяртаецца да АМАПу: “Папрацуйце з ім”. Мяне адводзяць за вугал некалькі сілавікоў і пачынаюць біць дубінкамі, берцамі, рукамі. Ну, білі, білі, потым пытаюцца: “Будзеш падпісваць?”. Натуральна, я згадзіўся, таму што тыя, хто не згадзіўся, ляжалі побач. І ўсё падпісаў не гледзячы нават».

«“Падпісвай!”. Я кажу: “Што падпісваць?”. Мяне б'юць. Я кажу: “Я не буду падпісваць”. Удар. Я кажу: “Дайце пачытаць”. Удар. Я кажу: “Ладна, скажыце, што тут хоць?”. – “Удзел у несанкцыянаваным мітынгу”».

«Нас паставілі там на калені і прымусілі падпісваць. Я сказаў, што не буду падпісваць тое, чаго я не чытаў. Мяне пачалі біць дубінкамі па спіне. Мне і так ужо балюча. Я кажу: “Можна я прачытаю?” Мяне пачынаюць біць. Пачынаюць біць па пальцах, па пальцах гэта жахліва, па фалангах атрымліваць, і з нагі: “Падпісвай”. І ў цябе выхаду іншага няма. І мы падпісалі, некалькі подпісаў паставілі. Не чыталі нават».

Затрыманыя распавядаюць пра выпадак з хлопцам з доўгімі валасамі, якога сілавік прымусова абстрыг нажніцамі. Хлопца абражалі, пагражалі сексуальным гвалтам.

«... побач са мной каля сцяны стаяў хлопец. У яго валасы былі ледзь-ледзь падоўжаныя. Адзін з супрацоўнікаў зрабіў пачатак гэтым жартам у яго адрас, што ён “падобны на бабу”. Што з бабамі трэба абыходзіцца такім чынам, што: «Зараз мы проста цябе возьмем, дубінку, сам ведаеш куды засунем. Раз ты такі мужык, раз ты на бабу падобны. Мы з табой абыдземся, як з бабай». У выніку на наступны дзень прыйшоў нейкі ці то палкоўнік, ці то падпалкоўнік і ў грубай форме адвёў за вугал. Там ён яго абстрыг. Узяў нейкія нажніцы і зрабіў з яго абскубленую курыцу».

Жорсткае збіццё затрыманых не спынялася. Гучныя крыкі АМАПаўцаў, гукі ўдараў, плач, воплі і немые крыкі затрыманых было чуваць па ўсім наваколлі.

Апытаныя адзначаюць, што асаблівая ўвага надавалася матацыклістам і аўтамабілістам. Іх збівалі асабліва жорстка. Таксама выбіральна збівалі тых, у каго былі нейкія сродкі абароны: каскі, маскі, ахоўныя акуляры, камуфляжнае адзенне. Адзначаюць выпадкі збіцця за просьбу схадзіць у прыбіральню.

«Пазней мяне вывелі, заламілі рукі, уперлі тварам прама ў падлогу і павялі ў РУУС. Мяне адвялі да сцяны, знізу быў калючы дрот, я чапляўся нагамі за яго, было балюча. Мяне нахілілі, галавой уперлі ў плот і пачалі збіваць па нагах, па аддзеле паясніцы і па спіне з крыкамі: “Колькі табе заплацілі? 50, 100 даляраў? Мы знойдзем, адбярэм! Ты хацеў пераменаў, вось табе перамены! Чым табе Беларусь не падабаецца?”. Таксама на маёй машыне была налепка з бчб-сцягам, яны спыталі: “Ты ведаеш які ў нас сцяг? Кажу які ў нас сцяг”. Давялося ска-

заць, які ў нас дзяржаўны сцяг, каб мяне перасталі біць, але я проста ўжо не мог крычаць, я стаяў на каленях».

«Пастаянныя пагрозы збіцця. Той, хто не хацеў ісці, пачынаў нешта пытацца, пара ўдараў дубінкай і ўсё. Адразу далі зразумець, што вы ніхто і завуць вас ніяк. Хочаш быць збітым – будзеш. Будзеш стаяць, выконваць – то, магчыма, не.

Прывезлі нейкага хлопца. У яго быў заблакаваны тэлефон. Яго пачалі збіваць. Прычым вельмі моцна, таму што гукі ўдараў па нагах і недзе ў раёне лёгкіх адрозніваюцца, рэзануюць, іншы гук абсалютна. Хто гэта чуў, зразумее. Пачалі збіваць, казаць, што мы ўсё адно твой тэлефон разблакуем, толькі будучы іншыя наступствы, калі ты разблакуеш, або гэта мы зробім. То бок, усё адно гэта робіцца на працягу паўгадзіны. Яго вельмі моцна збівалі. Ён казаў, у яго трое дзяцей, але яго збівалі і потым завялі ў будынак і працягвалі збіваць, таму што ўсё адно было чуваць, як ён крычыць адтуль».

«Нас прымушалі прысядаць, і прысяданні складаліся такім чынам, што на "раз" мы сядзем, на "два" мы ўстаем. Рукі за галаву. І ён часам казаў проста "раз" і ўсё, і маўчыць. І вельмі доўга не кажа "два". Хто падае, таго збіваюць, вось такая сітуацыя.

Далей я папрасіўся ў прыбіральню, на што ён мне сказаў: "Зараз адвяду". Мяне скруцілі, вядуць кудысьці. Я бачыў дзве пары ног, справа ад мяне ідуць. Я думаю: "Ну ідуць і ідуць". Мяне закідваюць за вугал, падлятае яшчэ чалавекі 4 ці 5, я не лічыў, і пачынаюць мяне проста збіваць. Потым зноў скруцілі, прывялі на маё старое месца, дзе я стаяў, паставілі і са словамі "Хрэн табе, а не прыбіральня"... і сышлі».

Перад адпраўкай ў ЦІП людзей зноў неміласэрна збівалі.

«Мы нарэшце дачакаліся аўтазака, і гэта быў самы жудасны момант. Калі мы заходзілі ў аўтазак, нас кожны, хто там быў, гэта было ўжо светла, усіх бачна было. Нас кожны мент, амапавец... Я не ведаю, там розныя былі структуры. Усе нас збівалі. Проста нехта па рэбрах дае з рукі, нехта з нагі, нехта з дубінкі, калі нас заводзілі туды».

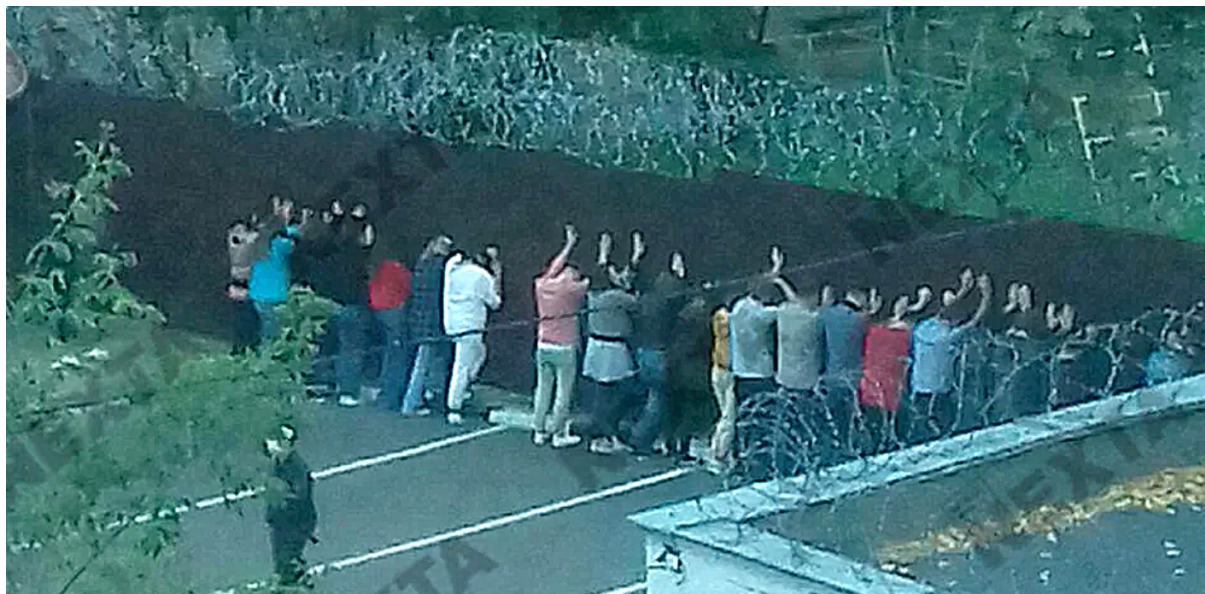
12 жніўня 2020 года

«Мат, збіццё, слёзы і стогны, крыкі. Мы проста стаялі ўшчыльную да сцяны і шапталі адно аднаму: "Не слухай, не слухай...". І проста рыдалі.

Так, слёзы, стогны. Хлопчыкі, як дзеці, плачуць, вось такое...».

(Са сведчанняў затрыманай)

Затрыманая ў двары Савецкага РУУС г. Мінска. Фота з тэлеграм-канала Nexta

Гэты дзень стаў для затрыманых сур'ёзным выпрабаваннем. АМАПаўцы і сілавікі Савецкага РУУС на чале з яго начальнікам неверагодна катавалі людзей, жорстка збіваючы і здзекуючыся з іх¹.

00:00 - 04:00

Усю ноч і да абеду наступнага дня затрыманая стаялі ўздоўж сцяны на расцяжцы з паднятымі рукамі. Перыядычна іх прымушалі рабіць фізічныя практыкаванні да знямогі, тым самым пакідаючы без апошніх сілаў, што расцэньваецца як катаванні. Калі хтосьці не мог рабіць практыкаванні ці рабіў іх не так, як хацелася сілавікам, яго збівалі.

«Селі, усталі, у паўпрысед, зафіксавалі. Гэта не разова было, гэта паўтаралася... Такія практыкаванні, якія вельмі моцна знясілівалі. Мы ўжо былі проста без сілаў. Потым рукі за га-

¹ Відэа ад 12 жніўня 2020 года, крыкі і мальбы жанчынаў, Савецкі РУУС г. Мінска.
Twitter https://twitter.com/msvetov/status/1293631412021743616?t=xgYFnr3WzYyYdD_ED5JS5Q&s=19
YouTube <https://www.youtube.com/shorts/kFwWALjkUPg>

лаву. Таксама прысядаць. Калі ім не падабалася, як нехта выконвае, адразу прылятала дубінкай ці ботам. Ці білі пад рэбры далонямі, ці кулаком. Мне пару ўдараў нанеслі нагой, кулаком, далонямі адкрытымі. У розныя часкі цела».

Людзей прымушалі падпісваць фальсіфікаваныя пратаколы стоячы на калянах. Працэдура падпісання суправаджалася жорсткім збіццём тых, хто не згаджаўся з напісаным.

«І вось перад тым, як пачалі выклікаць падпісаць пратаколы, у гэтым закутку, дзе цёмна, нічога не відаць, збіццё было разы ў два больш. То бок перад гэтым збіццём, каб пратаколы падпісвалі ўсе адразу, не чытаючы. Падводзілі падпісваць пратаколы, ставілі на калені, забаранялі глядзець».

«У гадзіны дзве ночы прыцягнулі стол і па адным сталі прыводзіць – распісвацца ў пратаколе. Калі я папрасіў пачытаць пратакол, мяне ўдарылі па печані. Я кажу “я не буду падпісваць” – мяне яшчэ раз ударылі. Сказалі, што ўдзел у несанкцыянаваных акцыях”. Я сказаў: “Вазьміце маю геалакацыю!” – “Ну, старты сівы падар занадта разумны. І яшчэ раз зарадзілі...”».

«Уначы нас перыядычна білі гэтымі гумовымі дубінкамі, рукамі і нагамі. Нас змясцілі ў іншы вугал гэтага двара. Па чарзе, потым кожнага адводзілі ў цэнтр двара, там былі табурэткі, ставілі на калені і прымушалі кожнага падпісаць пратакол, чытаць не дазвалялі. Калі хтосьці пачынаў чытаць пратакол – яны пачыналі біць».

Новапрыбылых затрыманых збівалі дубінкамі. Пры гэтым не звярталі ўвагу, хто перад імі – білі людзей у пажылым узросце, жанчын. Здзекі з людзей пераходзілі ўсе межы: «... Аднаго хлопца прымусілі з’есці яго белы бранзалет».

«Прывозілі маладых людзей, збівалі. Крычалі. Усім гэтым хадзіў і камандаваў падпалкоўнік міліцыі. Я не буду сцвярджаць, таму што я не ведаю, але многія можа казалі, што гэта начальнік Савецкага РУУС. Ён хадзіў камандаваў, крычаў “скаты”, па-рознаму, гэта не перадаць, не запомніць».

«Там былі людзі ва ўзросце, самаму старэйшаму ці то семдзесят пяць гадоў было, ці то нешта такое. То бок стаўленне

такое ж скоцкае было нават да іх. Таксама білі іх. Потым, калі дзеду аднаму стала дрэнна, яны яму нешта там дазволілі прысесці, і, можа, праз пару гадзінаў яны яму толькі ... валідол далі.

Дзяўчаты былі, дзяўчат таксама білі, але не так моцна, як нас, але чуваць было, што таксама плакалі, удары чуваць.

Казалі: "Каму колькі грошай заплацілі?". Былі нейкія хлопцы, ці то туркмены, ці то ўзбекі. Іх, я ўвогуле не зразумеў, іх там чалавек, напэўна, шэсць было. Ім прад'яўлялі, што яны нейкую дзяўчыну згвалтавалі. Дык яны іх білі ўвогуле неміласэрна».

«Яшчэ памятаю быў мужчына, яму было гадоў 60–65, ён былы вайсковец, напэўна, быў. У яго засталіся дома два сабакі. Ён плакаў і прасіў пазваніць, каб пакармілі сабак. Ён ведаў, што сабакі закрытыя. А гэты «цудоўны» Валянцін пачаў крычаць на яго, што ён увогуле прасраў свае пагоны, што ён прадаўся і сорамна ўвогуле казаць, што ён вайсковец. Прам яго таксама білі па нагах і прымушалі прысядаць».

04:00 - 08:00

Зранку з'явілася новая змена сілавікоў, якія з новай сілай пачалі збіваць затрыманых. У аўтазакі, якія прыязджалі за людзьмі, затрыманых заганялі, як скаціну, пры гэтым неміласэрна збіваючы. Пагрозы згвалтаваннем паступалі як жанчынам, так і мужчынам.

«Недзе пад раніцу з'явіўся падпалкоўнік. Я стаю ля сценкі... Усе шчыкалаткі былі чорныя, таму што яны хадзілі і білі з унутранага боку ног. Ён да мяне падыходзіць, гуляе дубінкай. І кажа: "Ну што стары сівы падар, я цябе зараз гэтай дубінкай выебу". Па-мойму, гэта намеснік начальніка гэтага РУУС. Я кажу: "Ну, паспрабуй. Ён сярэдняга росту, каржакаваты, у пагонах (дзве зоркі), форма цалкам чорная. Пад раніцу (у гадзінаў 8) з'явіўся ў фуражцы з аэрадромам, я так зразумеў (па стаўленні асабістага складу) начальнік РУУС. Ён з ім [меркавана намеснікам начальніка] ледзьве не на "ты"».

«Мы пачулі, што прыехаў па нас аўтазак. Нас кідалі, бралі за адзенне і кідалі прама ў аўтазак. Там нас сустракалі 2 супра-

цоўнікі АМАП. Яны нас збівалі і закідвалі ў асобныя адсекі (станканы). Там, дзе магло змясціцца чалавекі 4–5, нас было 10–12. Яны нас адно на аднаго напіхвалі, і нам нельга было ні размаўляць, ні глядзець. За гэта нас адразу білі, адкрывалі краты і білі».

Сілавікі працягвалі “забаўляцца”, вымотваючы людзей бясконцымі прысяданнямі. Тых, хто не вытрымліваў і ў знямозе падаў на зямлю, білі дубінкамі.

«Напэўна, ужо зоркі пачалі гаснуць на небе, пад раніцу. У нас зарадка пачалася гадзіны ў 4 раніцы. На лік “раз” прысядаеш, поўны прысед нельга рабіць, на лік “два” падымаешся. Хто падае, таго б’юць».

08:00 - 12:00

Зранку працягнуліся катаванні прымусовымі цяжкімі фізічнымі практыкаваннямі. Праводзілі гэтыя “зарадкі” непасрэдна кіраўнікі РУУС.

«...Валянцін. Гэта, меркавана, начальнік нейкі. Ён нас, па іх словах, пракачваў. Ён прыйшоў і перыядычна прымушаў прысядаць і выконваць усялякае. Ведаеце, як армейскія пракачкі, калі ўначы ўстаеш і раз, два – гэтыя прысяданні. Вось ён як прыйшоў, напэўна, гадзінаў з дзевяці, а нас звезлі адтуль гадзіны ў чатыры, або ў 5 вечара. Усю ноч стаялі, цэлы дзень прысядалі. З усяго часу тры разы па 10 хвілінаў сядзелі на барджюры, апусціўшы галаву і вывернуўшы далоні».

12:00 - 16:00

Пастаянна працягваліся допыты і падпісанне фальсіфікаваных пратаколаў. Тых, хто быў не згодны з напісаным, збівалі. У людзей патрабавалі паролі ад тэлефонаў, і тых, хто не даваў, моцна збівалі. Прыязджалі аўтазакі і забіралі затрыманых, перад пагрузкай і ў аўтазаках людзей зноў збівалі.

«АМАПаўцы сталі выбіваць пароль ад майго тэлефона. Я спачатку адмаўляўся, мяне адразу збілі, потым кінулі на зямлю, прыціснулі галаву да зямлі, казалі, што я зараз зямлю жраць буду. Потым прыціснулі маё калена да асфальту і патрабавалі назваць пароль. Маўляў, мы яго атрымаем, гэта толькі пытанне часу. Я не быў гатовы супраціўляцца, таму назваў пароль.

Потым мяне вярнулі да сцяны, рукі трэба было трымаць да-
лонямі назад, яны хутка дранцвелі. Калі я іх апускаў, падыходзіў
амапавец і біў мяне».

«Нас адводзілі падпісваць нейкія паперы, я хацеў прачытаць іх,
але мяне адразу пачалі біць. Я падпісаў...».

«Калі мы забягалі ў аўтазак, то бок яны вось тады таксама
моцна... з усіх бакоў прыляталі гэтыя ўдары».

«Пры ўваходзе ў аўтазак ладзілі калідор. Стаялі па абодва
бакі супрацоўнікі АМАПу. Табе праз гэты калідор трэба было
прайсці, праз дубінкі, адпаведна. Яны крычалі, абражалі, білі
дубінкамі. Калі там хтосьці замарудзіўся ці хтосьці ўпаў, ніхто
яго не падымаў, яго яшчэ больш білі, казалі: "Пакуль не ўста-
неш, будзем цябе біць яшчэ мацней"».

20:00 - 24:00

Увечары з горада пачалі прывозіць новых затрыманых. Многія былі моц-
на збітыя. У двары РУУС ёсць цёмны, малаасветлены кут, менавіта туды
сілавікі адводзілі людзей для жорсткага збіцця. Адтуль пастаянна было
чуваць немые крыкі людзей, якіх катуюць. Медыцынскую дапамогу затры-
маным не надавалі.

«Уначы прывезлі людзей – яны былі вельмі моцна збітыя. Ад-
зін ляжаў, яго папа была дэфармаваная ад збіцця. Міліцыянты
толькі здзекаваліся з яго і смяяліся, пакуль ён толькі ляжаў і не
мог нічога рабіць».

«Прывялі кагосьці і вельмі моцна білі ў цёмным куце. Я ніколі ў
жыцці не бачыла такога збіцця. Я думала, калі людзей так мо-
цна б'юць, то людзі не могуць застацца ў жывых. Яны проста
ляжалі потым. Аднаго забрала пасля хуткая».

«Пасля таго, як нас завезлі ў Савецкі РУУС, правялі ва ўнутра-
ны дворык. На ганку стаялі чацвёрэ ці пяцёра сілавікоў у фор-
ме без апазнавальных знакаў, у балаклавах, з дубінкамі. Прама
як мы выйшлі ва ўнутраны дворык на ганак, нас пачалі збіваць,
нагамі скацілі ўніз, усё гэта адбывалася пад збіццё дубінкамі.
Потым нас паднялі за шыварат, паставілі да жалезнага пло-

та з металапрофілю, то бок "зорачкай" – рукі шырока-шырока, ногі шырока-шырока – і пакінулі так нейкі час стаяць.

Прасілі хуткую выклікаць. У аднаго там, па-мойму, ён быў без красовак, і ў яго нага была сіняя, апухлая. Я не доктар, вядома, але ў яго, хутчэй за ўсё, быў пералом, таму што ён нават стаяць не мог на назе. І калі па нас назаўтра ўжо прыехалі аўтазакі везці на Акрэсціна, яго на руках неслі».

У аўтазаку таксама патрабавалі пароль ад тэлефонаў, тых, хто не паведамляў, збівалі. Затрыманы распавёў пра моцнае збіццё і пагрозу сексуальнага гвалту над ім.

«У аўтазаку быў прыблізна хвілінаў 30. Потым пачалі патрабаваць тэлефоны. Тэлефон яны забралі, трэба было зняць пароль. Я пачаў адмаўляцца. Мяне працягнулі біць. Білі ў асноўным па ягадзіцах, па нагах, па сцёгнах. Лупілі, лупілі...

... Яны пайшлі па вадку ў РУУС. Аблілі мяне вадой, сказалі, каб дубінка лепей прылягала і працягнулі біць ужо мокрага. У нейкі момант ім надакучыла, яны дасталі дубінку, сказалі: "Ты пiдар". Нейкую дзiч неслi. Разрэзалi штаны, прыставiлi дубiнку памiж ягадзiц, i тут я ўжо сказаў, што разблакую...».

13 жніўня 2020 года

«Нам не давзвалі ад сценкі адварочвацца, але было чуваць, як збівалі людзей, як выкідвалі з аўтобусаў. Упадзе чалавек, яго назад па зямлі нагамі катаюць, б'юць. Па выніку, да раніцы было ўжо каля пяцідзесяці-шасцідзесяці затрыманых. І ўсе стаялі каля сценкі».

(Са сведчанняў затрыманага)

00:00 - 04:00

Усю ноч затрыманых прымушалі стаяць на каленях на зямлі, апусціўшы галаву, з рукамі, сцягнутымі сцяжкамі за спінай. Пастаянна збівалі. Апытаныя распавядаюць, што нагоды для больш зверскага збіцця і абразаў

маглі быць розныя – не так стаіш, размаўляеш на беларускай мове, доўгія валасы ці татуіроўкі на целе. Некаторыя распавядаюць, што іх адводзілі ў актавую залу, дзе таксама збівалі.

Перыядычна затрыманых заводзілі ў памяшканне РУУС на подпіс пратаколаў. Чытаць дакументы і задаваць пытанні па пратаколах забаранялася, за гэта жорстка збівалі.

«... Мяне прывялі на подпіс пратакола. Ён сядзеў за столікам з гэтымі паперамі, ударыў мяне ў твар. Я папрасіў даведацца артыкул, ён зноў ударыў мяне ў твар. Потым я пачаў спрабаваць ставіць подпіс, спрабаваў знайсці месца, куды можна паставіць крыжык. Паставіў крыжык, мне зноў прылятае ў твар са словамі, што гэта не подпіс.

Потым мяне адвялі ў тое месца, дзе я ляжаў. Зноў я ляжаў у такой жа позе недзе хвілінаў 30. Мяне паднялі, адвялі ў сам будынак, у актавую залу. Я ляжаў. Астатнія стаялі, кагосьці білі, кагосьці называлі кактэйльшчыкамі [тыя, хто кідаюць кактэйлі молатава]. Мяне называлі каардынатарамі. Потым да нас прыехалі людзі ў нейкай ваеннай форме, магчыма, нейкія канваіры, таксама на аўтазаках. Назвалі нас "мясам", таксама білі па нагах».

«Пратаколы калі прынеслі, па прозвішчах пачалі выклікаць. Гэта ў раёне трох-чатырох. Хто адмаўляўся пратакол падпісваць, таго збівалі. Мяне таксама прымусілі падпісаць, таму што я быў таксама моцна збіты. Пад пагрозай чарговага збіцця я падпісаў».

«Мяне апытвалі. Адныя апытвалі, іншыя білі.

... А і яшчэ яны дакалупаліся да маёй беларускай мовы. Сказаў той, што запісвае пратакол: "Слухай, у мяне ўжо галава баліць ад тваёй беларускай, ад тваёй мовы, давай па-руску". Я кажу: "Ну, я пастараюся". Зноў жа сітуацыя, калі цябе лупяць і лупяць... Як там кажуць? Ізраільскія салдаты выконваюць усё, што кажуць. Здавайце ўсё, што можна, толькі б быць цэлым.

Я ўвесь час у жыцці размаўляю па-беларуску. Па-руску я ў прынцыпе магу, але трэба пераключыцца, раблю памылкі як бы і акцэнт, ну акцэнт. І яны пачалі дакалупвацца да акцэнту, адпаведна білі, пагражалі, размаўляй па-руску, з матамі».

04:00 - 12:00

Сілавікі збівалі людзей за спробу даведацца свой статус ці нейкім чынам адстаяць свае правы. Некаторых па сваім меркаванні пазначалі фарбай, потым гэтых людзей збівалі больш жорстка.

«Было афармленне пратакола. Я пачаў даказваць сваё законнае права: "Патлумачце, па якім артыкуле затрыманы, на падставе чаго затрыманы". Ніхто мне адказу не даў, мяне проста збілі чатыры АМАПаўцы, збілі красоўкі нагамі з ног, і я босы прастаяў цэлую ноч».

«А палове на дванаццатую прыехалі некалькі аўтазакаў, аўтобус, МАЗ. Нам усім па чарзе па прозвішчы адразу пераклічку правялі, некаторых фарбай пазначылі».

12:00 - 16:00

Людзей звозілі на перапоўненых аўтазаках. Збіццё і абразы не спыняліся.

«Пасля абеду прыехалі сілавікі, запіхалі нас у аўтазак, у пакойчык на тры метры па тры чалавекі без святла з маленькай лямпачкай. Калі нас падымалі, адзін вядзе, другі б'е па нагах. Называлі людзей "мясам" – "мяса", варушыся, "мяса", тое...».

16:00 - 20:00

Сілавікі з АМАПу былі вельмі агрэсіўныя, за любую просьбу ці размову затрыманых збівалі. АМАПаўцы прымушалі маладых салдатаў таксама збіваць людзей.

«Прасілі вады ці ў прыбіральню. За любое слова білі адразу. Было вельмі грубае абыходжанне. Гэтым адзначаліся менавіта АМАПаўцы. Нават калі яны самі не білі, яны прымушалі гэта рабіць салдатаў. Казалі ім: "Вы недастаткова жорстка з імі абыходзіцеся, яны вас не баяцца". І тады салдаты таксама прымянялі сілу».

20:00 - 24:00

Затрыманых дастаўлялі на працягу ўсяго вечара. Як і раней, іх утрым-

лівалі ў двары ўздоўж сцяны. За найменшае варушэнне збівалі. За адмову падпісаць сфальсіфікаваны пратакол таксама збівалі.

«У РУУС мы ўсю ноч стаялі рукамі і тварам да сцяны ў двары. За найменшы рух білі. Прыводзілі такіх жа людзей яшчэ. Абыходзіліся вельмі груба. Нічога не тлумачылі. Пад раніцу яны вынеслі пратакол. Яшчэ было цёмна, складана было прачытаць, што ў ім было напісана. Я толькі ўбачыў "Артыкул 339 КК" і далей тлумачэнне да яго. Але чытаць не давалі. Левую руку заламвалі за спіну, у правую руку давалі асадку і казалі: "Падпісвай". Я спачатку згадзіўся, але ўбачыў, што яны ў нечым нядобрым мяне абвінавачваюць, і парваў пратакол. За гэта яны мяне збілі. Зноў доўга стаяў ля сценкі, потым прынеслі іншы пратакол».

НАСТУПСТВЫ: ТРАЎМЫ І ПАШКОДЖАННІ Ў ЗАТРЫМАНЫХ

Складана вызначыць, дзе і калі пацярпелыя ў перыяд з 9 па 13 жніўня атрымалі траўмы, паколькі пад збіццё і псіхалагічны ціск яны траплялі на ўсіх этапах – ад затрымання і да моманту, калі іх выпускалі. Атрыманыя пры затрыманні і транспартаванні траўмы часта пагаршаліся на тэрыторыі РУУС з-за жорсткага абыходжання і неаказання своєчасовай медыцынскай дапамогі, якую людзі часта баяліся прасіць. Самі ж сілавікі надавалі дапамогу ў самых крытычных выпадках.

«Я сказаў, што ў мяне з роту ідзе кроў. Ён узяў ліхтарык, паглядзеў на мяне і на зямлю, усё было ў крыві. Мяне адвялі да медыкаў, і мяне забрала хуткая. У бальніцы мне зрабілі здымак галавы, а яшчэ мне вуха адарвалі і там прышывалі. Там мне напісалі ЧМТ сярэдняй ступені, рваная рана вушной ракавіны, унутраныя гематомы, удары».

Было некалькі сведчанняў, па якіх можна зрабіць выснову пра цяжкасць траўмаў, атрыманых затрыманымі ў РУУС. У вывучаных матэрыялах было сем інтэрв'ю людзей, асноўны гвалт над якімі праходзіў менавіта на тэрыторыі Савецкага РУУС. Найбольш распаўсюджанымі траўмамі былі сінякі, гематомы, удары спіны, сцёгнаў, ягадзіцаў і ног. З больш сур'ёзных пашкоджанняў можна выдзеліць чэрапна-мазгавыя траўмы і пераломы рознай ступені цяжкасці.

«Былі ўдары атрыманыя ў скроневую вобласць, [у раёне] гэтага вока, быў фінгал яшчэ з правага боку, тут. Тут, у раёне вуха, таксама было апухлае, то бок удары наносіліся сюды, крыху вышэй за сківіцу ніжэй да скроні».

«Закрытая чэрапна-мазгавая траўма, потым страсенне галаўнога мозгу, закрыты пералом грудаватасці пазногцевай фалангі першага пальца правай ручыцы са здавальняльным станам адломкаў, падпазногцевая гематома першага пальца правай ручыцы, падскурныя гематомы галёнак, сцёгнаў, ягадзіцаў, грудной вобласці з абодвух бакоў. І пералом рабра яшчэ. Пералом задняга адрэзка восьмага рабра злева. Закрыты пералом грудаватасці пазногцевай фалангі. Ну і мноства гематомаў. Гэта вось што ў бальніцы зафіксаваў».

Аднаму з затрыманых пырснулі слезацечным газам у твар, калі прымушалі падпісваць пратакол.

«Амапавец мне пырснуў у твар газам, трапіў у левае вока. Зараз [на момант апытання ў канцы жніўня 2020 г.] ужо лепей стала, але раней моцна слязілася».

Па сведчаннях многіх апытаных, асноўнымі траўмамі, атрыманымі ў тыя дні, былі гематомы, сінякі, удары спіны і ніжняй часткі цела. Варта адзначыць, што ў шмат каго з затрыманых заставаліся сляды па абрысах дубінак, берцаў, сцяжак і далоняў сілавікоў.

«Па траўмах у мяне была чорная галёнка на дзвюх нагах. На прырэдняй частцы сцёгнаў – з-за ўдару дубінкай. Спіна – таксама сінякі. На задніцы – унутраныя ўшчыльненні, своеасаблівыя гематомы».

«Шматлікія ўдары і гематомы. Пашкодзілі сухажылы, каб было цяжка вызначыць. У бальніцы былі сотні збітых людзей. Не лічачы пляча, усё зафіксавана».

Нярэдкія выпадкі, калі акрамя вышэйпералічаных траўмаў, пацярпелыя атрымлівалі і больш цяжкія пашкоджанні – пераломы, трэшчыны, чэрапна-мазгавыя траўмы, траўмы твару, вушных ракавінаў і іншыя.

«Сталі кожны, хто праходзіць, біць берцамі па нагах, так і зламалі правую шчыкалатку».

«У мяне там было: трэшчына хвастца, удары левага сцягна, здранцвенне пальцаў і страсенне мозгу».

Таксама некаторыя апытаныя сведчаць пра пашкоджанне рук спецсродкамі: многім затрыманым фіксавалі рукі пластыкавымі будаўнічымі сцяжкамі, як правіла вельмі туга. Доўгае знаходжанне ў моцна перацягнутых сцяжках выклікала траўмы – ад сінякоў і парэзаў на прыдалоннях да стра-ты адчувальнасці.

«Па медыцынскую дапамогу звяртаўся ў медыцынскія цэнтры. Там мне выпісалі медыкаменты. Цэлы стос. Для таго, каб вярнуць адчувальнасць руцэ. І рэабілітацыю праходжу дагэтуль [на момант апытання ў канцы жніўня 2020 г.]. Таму што адчувальнасць у руцэ не вярнулася дагэтуль».

«Шнары ад сцяжкі [на прыдалоннях], тут крыху костка пашкоджаная, у траўматалогіі ёсць заключэнне, на левым прыдалонні пераціснутая была костка».

Некаторыя пацярпелыя распавядаюць, што тое, што адбылося з імі ў тыя дні, пагоршыла стан старых траўмаў.

«Зараз лячу плячо. Зноў жа, у мяне гады тры ці чатыры таму была траўма пляча. Я, калі катаўся на каньках, рукой торгнуў, і ў мяне там расцягненне звязак было. Зараз, калі я выйшаў, у мяне рэзка ў нейкі дзень забалела вось гэтае плячо, т.б. я не мог ні ляжаць, ні спаць. Была тэмпература недзе чатыры дні пад 39. Я зрабіў МРТ – там паказала, па-мойму, разрыў сухажылаў і звязкі і падазрэнне на пералом нейкай косткі храстковай».

Многія пацярпелыя распавядаюць пра свой цяжкі псіхалагічны стан. Першыя дні большасць апытаных перажывалі асабліва цяжка.

«Шчыра кажучы, калі б быў шок, то першая фраза, шок і слёзы. Пакуль я там быў, я не плакаў. Калі я выйшаў за браму і тут куча людзей, якія сустракаюць, і там дадуць паесці. У мяне пасля гэтага суткі, пасля любой ветлівай фразы ў мой адрас, у мяне цяжкі слёзы. Проста цябе нехта ўбачыў, любое спачуванне, проста слёзы, я іх ледзь стрымліваў. Б'юць – няма слёз, а пасля сутак, адных сутак усяго, любыя спробы дапамагчы, завезці [на машыне] – проста слёзы».

Пацярпелыя кажуць пра тое, што пасля ўсяго перажытага яны адчувалі некантраляванае пачуццё страху нават знаходзячыся дома, у бяспецы. Частка людзей кажа пра тое, што першы час ім было складана выходзіць з дому з-за асцярогі, што іх зноў могуць затрымаць ні за што. Што першы час баяліся аўтобусаў і машынаў, падобных на тыя, якія сілавікі выкарыстоўвалі пры затрыманні.

«Было пачуццё страху. То бок на наступны дзень у мяне быў мандраж, я быў адзін у кватэры, у мяне рэальна быў мандраж, я баяўся выйсці ў двор. Я рэальна баяўся, я сябе перасіліў, я выйшаў, нешта набыў, камусьці патэлефанаваў. А яшчэ ж трэба было знайсці тэлефон. Але ў мяне ў галаве было та-кое... Ці магу я цяпер нешта зрабіць бяспечна? Ці магу я выйсці на вуліцу, ці магу я кудысьці пайсці?».

«Я вельмі баяўся гэтых сініх бусікаў. Увогуле бусікаў, асабліва, танавааных».

Большасць адзначае праблемы са сном – кашмары і бессань.

«Бессань і адсутнасць апетыту былі на працягу тыдняў двух прыблізна. Дрэнна засынаў, прачынаўся часта. Таксама ў плане ежы. Абсалютна не хацелася есці. У гэтым плане зараз [на момант апытання ў траўні 2021 г.] са страваваннем, з ежай, з апетытам усё добра».

АСОБЫ, АДКАЗНЫЯ ЗА КАТАВАННІ ЗАТРЫМАННЫХ У САВЕЦКІМ РУУС ГОРАДА МІНСКА

Разам з апазнанымі сілавікамі лічым неабходным указаць вышэйшых службовых асобаў, адказных за парушэнне законнасці ў Савецкім РУУС г. Мінска і беспакаранасць злачынцаў.

1. Асоба, якая займае пасаду прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, **Лукашэнка Аляксандр Рыгоравіч**.
2. Былы міністр унутраных спраў Рэспублікі Беларусь **Караеў Юры Хаджымуратавіч** (11 чэрвеня 2019 – 29 кастрычніка 2020).
3. Былы намеснік міністра ўнутраных спраў Рэспублікі Беларусь **Барсукоў Аляксандр Пятровіч** (2017 – 2020).
4. Былы начальнік Галоўнай управы ўнутраных спраў Мінскага гарвыканкама **Кубракоў Іван Уладзіміравіч** (з 29 кастрычніка 2020 года міністр унутраных спраў Рэспублікі Беларусь).
5. Камандзір АМАП ГУУС Мінгарвыканкам **Балаба Дзмітры Уладзіміравіч**.
6. Былы генеральны пракурор Рэспублікі Беларусь **Канюк Аляксандр Уладзіміравіч** (2011 – 2020).

7. Генеральны пракурор Рэспублікі Беларусь **Швед Андрэй Іванавіч**.

8. Былы старшыня Следчага камітэта Рэспублікі Беларусь **Наскевіч Іван Данілавіч** (10 лістапада 2015 – 11 сакавіка 2021).

9. Старшыня Следчага камітэта Рэспублікі Беларусь **Гара Дзмітры Юрэвіч** (з 11 сакавіка 2021 года).

10. Пракурор горада Мінска **Лаўрухін Алёг Уладзіміравіч**.

11. Пракурор Савецкага раёна г. Мінска **Загароўскі Антон Уладзіміравіч**.

Па сведчаннях пацярпелых, на тэрыторыі і ў памяшканнях Савецкага РУУС г. Мінска ў гэтыя дні (акрамя сілавікоў РУУС) неслі службу салдаты в/ч 3214, АМАПу і курсанты Акадэміі МУС Рэспублікі Беларусь. Усе яны і іх непасрэдня камандзіры таксама нясуць адказнасць за масавыя катаванні і жорсткае абыходжанне з затрыманымі.

Сведчанні апытаных Міжнародным камітэтам па расследаванні катаванняў у Беларусі дазваляюць выявіць шэраг службовых асобаў і іх датычнасць да катаванняў затрыманых на тэрыторыі і ў памяшканнях Савецкага РУУС г. Мінска з 9 па 13 жніўня 2020 года.

Ідэнтыфікацыя сілавікоў таксама праходзіла ў сацыяльных сетках, людзі апазналі іх пасля публікацыі фотаздымкаў у інтэрнеце.

ПІБ

**Каліннік
Сяргей Леанідавіч**

пасада, званне

Начальнік Управы ўнутраных спраў УУС Адміністрацыі Савецкага раёна г. Мінска.

Палкоўнік міліцыі.

Датычнасць да катаванняў

.....

Апазнаны многімі апытанымі.

Як начальнік установы вінаваты ў арганізацыі масавых катаванняў затрыманых на тэрыторыі РУУС.

Асабіста прымаў удзел у катаваннях і кіраваў катаваннямі. Кіраваў затрыманнямі ў горадзе 11 – 12 жніўня 2020 года.

12 жніўня, падчас Жаночага марша салідарнасці, быў заўважаны з аўтаматычнай зброяй у цэнтры Мінска.

“...Перад гэтым я яшчэ бачыў, як прывезлі нейкага хлопца. Яго сустрэў (потым я яго апазнаў), гэта быў Сяргей Каліннік, начальнік РУУС. ... Ён яго пачаў біць. Р. яму нешта адказваў, і яго гэта моцна раззлавала. І Каліннік яго ўзяў, пацягнуў за вугал. Адтуль Р. потым вярнуўся вельмі моцна збіты”.

“...Калі ён падышоў да мяне, я чарговы раз сказаў, што я – ізраільцянін, я прашу паведаміць у амбасаду пра мой арышт. За гэта я атрымаў удар дубінкай у живот. Гэта быў Сяргей Каліннік”.

“Збіў хлопца, які стаяў побач з затрыманым: адвёў убок, збіў дубінкай. Потым па яго загадзе гэтаму хлопцу не давалі вады і не выводзілі ў прыбіральню”.

“Ён хадзіў і пагражаў усім прымяненнем агнявой зброі ў выпадку, калі мы надумаем бунтаваць ці проста паглядзім ім у твар, каб запамніць”

“Пастаянна нецэнзурна выказваўся, казаў: «Хто вам плаціць?», «За-раз мы вам зладзім Канстытуцыю 1994 г.”

ПІБ

Кесэль
Цімур Барысавіч

пасада, званне

Намеснік начальніка Савецкага РУУС па ідэалагічнай працы і кадравым забеспячэнні.

Падпалкоўнік міліцыі.

Датычнасць да катаванняў

.....

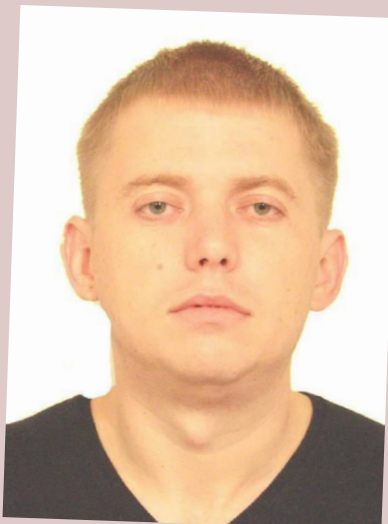
Апазнаны многімі апытанымі.

Як адзін з кіраўнікоў вінаваты ў масавых катаваннях затрыманых на тэрыторыі РУУС. Непасрэдна кіраваў катаваннямі і катаваў людзей.

“Пазнаю канкрэтна чалавека, хто найбольш жорстка біў на вуліцы, хто падыходзіў да нас, да плота. І хадзіў, і біў людзей... Гэта быў Кесэль Цімур, адзін з намеснікаў”.

“...хадзіў адзін з супрацоўнікаў у белай святочнай кашулі з такой гумкай знізу, як у міліцыянтаў, з кароткім рукавом, і ён камандаваў іншымі, што рабіць з затрыманымі. Ён менавіта камандаваў катаваннямі. Я бачыў той момант, калі ён падышоў да гэтага хлопца са зламанай рукой і сказаў яму рукі ўверх падняць. Той сказаў, што ў яго рука зламаны, ён не можа яе падняць. Кесэль узяў яе менавіта ў месцы пералома, схпіў і з сілай ударыў аб плот. Хлопцу было вельмі балюча ад гэтага, ён пачаў стагнаць, крычаць. Пазней у інтэрнеце я зайшоў на сайт РУУС, калі вызваліўся, і апазнаў. Гэта быў Кесэль Цімур. Ён з'яўляецца намеснікам начальніка РУУС. Плюс яшчэ пасля таго, як я вызваліўся, я знайшоў дастаткова вялікую колькасць людзей, якія былі са мной і ў аўтобусе, і ў аўтазаку, і ў РУУС, і я іх прасіў таксама апазнаць яго, калі яны яго бачылі, калі яны ведаюць, хто гэта. І большасць апазналі, сказалі, што гэта ён”.

“Кесэль хадзіў па дворыку РУУСа час ад часу і абражаў усіх, пагражаў. У кагосьці тыкаў дубінкай і збіваў”.

ПІБ

Качук

Ігар Уладзіміравіч

пасада, званне

Старэйшы ўчастковы інспектар міліцыі Савецкага РУУС г. Мінска

Датычнасць да катаванняў

.....

Удзельнічаў у аперацыі па разгоне мірных грамадзянаў на Камароўцы. Таксама заўважаны як удзельнік на паседжаннях суда Савецкага раёна Мінска па арт. 23.34 КААП Рэспублікі Беларусь у якасці сведкі абвінавачання.

9 жніўня 2020 года ў ІЧУ на Акрэсціна здзяйсняў гвалт у дачыненні да затрыманых, абражаў і збіваў людзей, даваў указанні амапаўцам "мачыць" самых гаваркіх і нязгодных.

ПІБ

Шыманскі
Валянцін Валянцінавіч

пасада, званне

Супрацоўнік Савецкага РУУС г. Мінска

Датычнасць да катаванняў

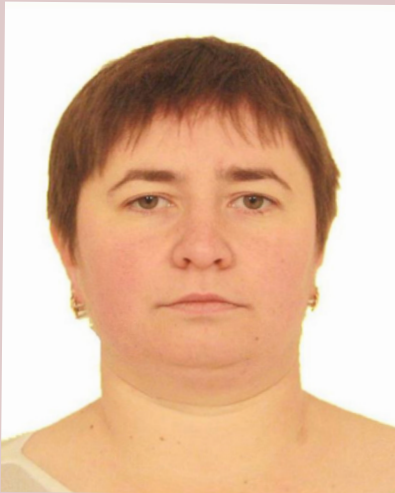
.....

Адзначаны многімі затрыманымі як адзін з самых жорсткіх супрацоўнікаў. Прымаў непасрэдны ўдзел у катаваннях.

"Прымушаў прысядаць усіх, потым біў па нагах. Біў нават пенсіянераў. Вадзіў хлопцаў у прыбіральню, не даваў паспець надзець трусы, вёў назад".

"Потым вось гэты, звалі яго Валянцін. Гэта, напэўна, самы згілы чалавек, якога я бачыла. Ён монстр. Ён атрымлівае задавальненне ад усяго гэтага. Ён потым крычаў на гэтую жанчыну, тыпу чаго вы ходзіце па гэтых вуліцах, трэба сядзець дома і варыць кашу. Я вам пакажу дэмакратыю! Была фраза, што "Я вашыя клітары ў вузел завяжу".

«...Валянцін. Гэта, меркавана, начальнік нейкі. Ён нас там, па іх словах, пракачваў. У яго скончылася змена зранку. Ён прыйшоў і акрамя таго, што мы стаялі, мы пачалі актыўна прысядаць перыядычна, выконваць усялякае. Ведаеце, як армейскія пракачкі вось гэтыя, калі ўначы ўстаеш і раз, два, пайтара – гэтыя прысяданні. Вось ён як прыйшоў, напэўна, гадзінаў з дзевяці, а нас звезлі адтуль гадзіны ў чатыры, або ў пяць вечара. Усю ноч стаялі, цэлы дзень прысядалі. З усяго часу тры разы па 10 хвілінаў сядзелі на барджоры, апусціўшы галаву і вывернуўшы далоні».

ПІБ

Сафонава
Марына Валер'еўна

пасада, званне

Інспектарка КВІ міліцыі грамадскай бяспекі.

Маёрка міліцыі.

Датычнасць да катаванняў

.....

У ноч з 10 на 11 жніўня прымала ўдзел у вобшуках затрыманых, пры гэтым пагражаючы і не тлумачы праваў.

Пагражала затрыманым дубінкай ва ўнутраным двары Савецкага РУУС г. Мінска. Не рабіла ніякіх дзеянняў для спынення катаванняў з боку іншых сілавікоў.

ПІБ

Мацкевіч

Павел Іванавіч

пасада, званне

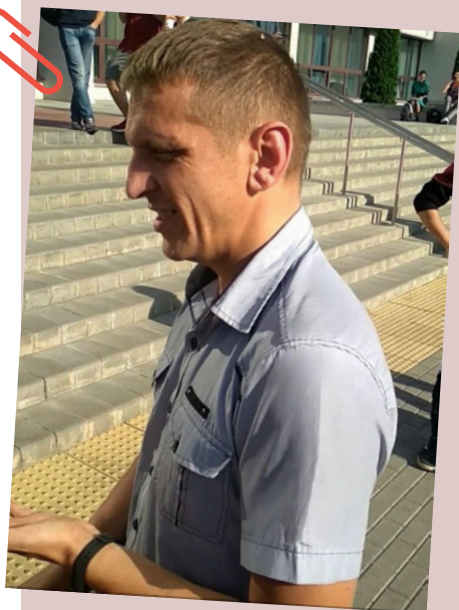
Супрацоўнік Савецкага РУУС г. Мінска

Датычнасць да катаванняў

.....

Прымаў непасрэдны ўдзел у катаваннях. Фігуруе ў пратаколах пра адміністрацыйныя правапарушэнні як міліцыянт-сведка.

“Падобны на аднаго з людзей, хто збіваў мяне ў дворыку і імаверна кіраваў іншымі. Памятаю, што ў таго чалавека быў сіплы голас”.

ПІБ

Белы

Дзмітры Пятровіч

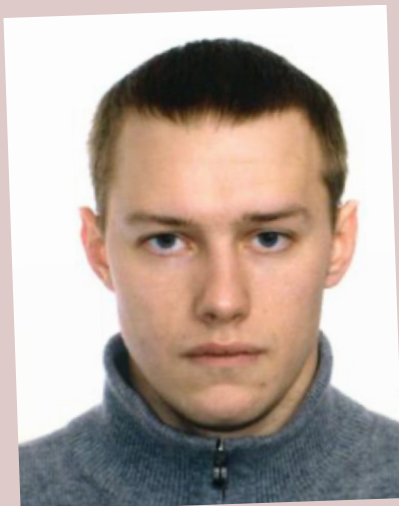
пасада, званне

Супрацоўнік Савецкага РУУС г. Мінска

Датычнасць да катаванняў

Знаходзіўся ў РУУС і ахоўваў затрыманых. Пастаянна пагражаў катаваннямі. Прымаў непасрэчны ўдзел у катаваннях, моцна перацягваў ручыцы пластыкавымі сцяжкамі.

“Стаялі ў двары і назіралі за затрыманымі. Паводзілі сябе дзёрзка і агрэсіўна, перыядычна пагражалі ўжыць сілу. Вадзілі затрыманых у будынак на допыты. Падчас канваявання вельмі нізка апускалі галаву затрыманых, моцна зацягвалі рукі пластыкавымі сцяжкамі”.

ПІБ

Бойка

Анатолий Михайлович

пасада, званне

Супрацоўнік Савецкага РУУС г. Мінска

Датычнасць да катаванняў

Знаходзіўся ў РУУС і ахоўваў затрыманых. Пагражаў катаваннямі. Прымаў непасрэдны ўдзел у катаваннях, моцна сцягваў ручыцы пластыкавымі сцяжкамі.

“Стаялі ў двары і назіралі за затрыманымі. Паводзілі сябе дзёрзка і агрэсіўна, перыядычна пагражалі ўжыць сілу. Вадзілі затрыманых у будынак на допыты. Падчас канваявання вельмі нізка апускалі галаву затрыманых, моцна зацягвалі рукі пластыкавымі сцяжкамі”.

ПІБ

Бушмак
Ігар Леанідавіч

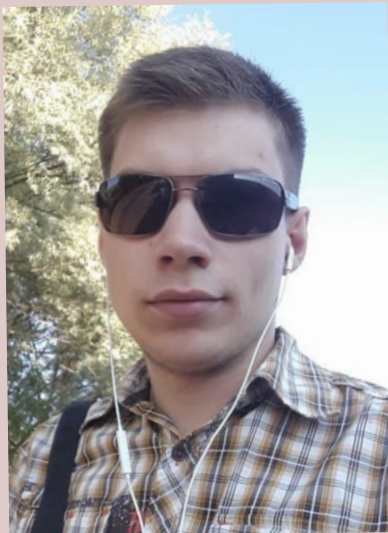
пасада, званне

Супрацоўнік Савецкага РУУС г. Мінска

Датычнасць да катаванняў

Знаходзіўся ў РУУС і ахоўваў затрыманых. Пагражаў катаваннямі. Прымаў непасрэдны ўдзел у катаваннях, моцна сцягваў ручыцы пластыкавымі сцяжкамі.

“Стаялі ў двары і назіралі за затрыманымі. Паводзілі сябе дзёрзка і агрэсіўна, перыядычна пагражалі ўжыць сілу. Вадзілі затрыманых у будынак на допыты. Падчас канваявання вельмі нізка апускалі галаву затрыманых, моцна зацягвалі рукі пластыкавымі сцяжкамі”.

ПІБ

Варанкоў
Максім Сяргеевіч

пасада, званне

Супрацоўнік Савецкага РУУС г. Мінска

Датычнасць да катаванняў

.....

Знаходзіўся ў РУУС і ахоўваў затрыманых. Пагражаў катаваннямі. Прымаў непасрэдны ўдзел у катаваннях, моцна сцягваў ручыцы пластыкавымі сцяжкамі.

“Стаялі ў двары і назіралі за затрыманымі. Паводзілі сябе дзёрзка і агрэсіўна, перыядычна пагражалі ўжыць сілу. Вадзілі затрыманых у будынак на допыты. Падчас канваявання вельмі нізка апускалі галаву затрыманых, моцна зацягвалі рукі пластыкавымі сцяжкамі”.

N° 011

ПІБ

Дарашэвіч
Дзмітры Аляксандравіч

пасада, званне

Супрацоўнік Савецкага РУУС г. Мінска

Датычнасць да катаванняў

.....

Знаходзіўся ў РУУС, ахоўваў затрыманых. Не рабіў ніякіх дзеянняў для спынення катаванняў з боку іншых сілавікоў.

N° 012

ПІБ

Казак
Уладзімір Канстанцінавіч

должность, звание

Супрацоўнік Савецкага РУУС г. Мінска.

Датычнасць да катаванняў

.....

Знаходзіўся ў РУУС, фальсіфікаваў пратаколы на затрыманых. Не рабіў ніякіх дзеянняў для спынення катаванняў з боку іншых сілавікоў.

N° 013

ПІБ

Карповіч

Сяргей Аляксандравіч

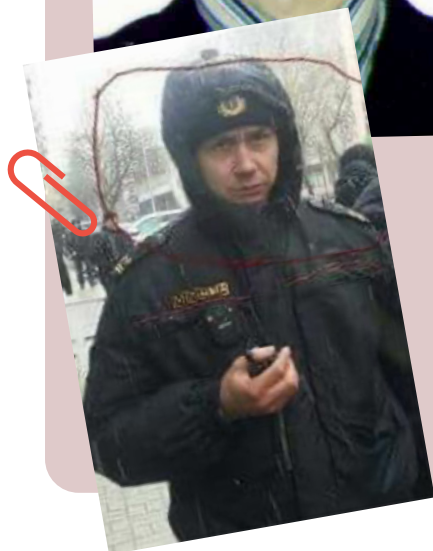
пасада, званне

Супрацоўнік Савецкага РУУС г. Мінска.

Датычнасць да катаванняў

.....

Знаходзіўся ў РУУС, дапытваў затрыманых. Не рабіў ніякіх дзеянняў для спынення катаванняў з боку іншых сілавікоў.

N° 014

ПІБ

Карасцэлева

Вольга Аляксандраўна

должность, званне

Супрацоўніца Савецкага РУУС г. Мінска.

Датычнасць да катаванняў

.....

Знаходзілася ў Савецкім РУУС г. Мінска, прымала ўдзел у вобшуках затрыманых, пагражаючы і не тлумачы права. Не рабіла ніякіх дзеянняў для спынення катаванняў з боку іншых сілавікоў.

N° 015

ПІБ

Нікіціна

Святлана Сяргееўна

пасада, званне

Супрацоўніца Савецкага РУУС г. Мінска.

Датычнасць да катаванняў

.....

Знаходзілася ў Савецкім РУУС г. Мінска, займалася вопісам рэчаў затрыманых. Не паведаміла ў амбасаду пра затрыманне замежнага грамадзяніна. Не рабіла ніякіх дзеянняў для спынення катаванняў з боку іншых сілавікоў.

"Ва ўнутраным дворыку займалася вопісам рэчаў. Не дазволіла пацярпеламу з захворваннем пакінуць пры сабе маску, чым паставіла ў небяспеку яго жыццё і здароўе".

N° 016

ПІБ

Раманаў

Павел Мікалаевіч

пасада, званне

Супрацоўнік Савецкага РУУС г. Мінска.

Датычнасць да катаванняў

.....

Знаходзіўся ў РУУС, фальсіфікаваў пратаколы на затрыманых. Не рабіў ніякіх дзеянняў для спынення катаванняў з боку іншых сілавікоў.

N° 017

ПІБ

Варанішча
Дзяніс Васілевіч

пасада, званне

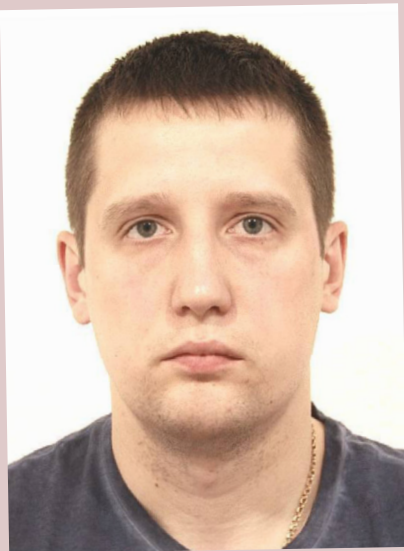
Супрацоўнік Савецкага РУУС г. Мінска.

Датычнасць да катаванняў

.....

Знаходзіўся ў РУУС, фальсіфікаваў пратаколы на затрыманых. Не рабіў ніякіх дзеянняў для спынення катаванняў з боку іншых сілавікоў.

N° 018

ПІБ

Маўчан
Васіль Васілевіч

пасада, званне

Супрацоўнік Савецкага РУУС г. Мінска.

Датычнасць да катаванняў

.....

Затрымліваў людзей каля Камароўскага рынка і загружаў іх у бусы.

N° 019

ПІБ

Алексеев

Денис Анатольевич

пасада, званне

Супрацоўнік Фрунзескага РУУС г. Мінска.

Датычнасць да катаванняў

.....

Узгадваецца ў працэсуальных дакументах пацярпелых як сілавік-сведка.

N° 020

ПІБ

Бічыкаў

Сяргей Аляксандравіч

пасада, званне

Супрацоўнік Савецкага РУУС г. Мінска.

Датычнасць да катаванняў

.....

Узгадваецца ў працэсуальных дакументах пацярпелых як сілавік-сведка.

N° 021

ПІБ

Касабуцкі
Сяргей Анатолевіч

пасада, званне

Супрацоўнік Савецкага РУУС г. Мінска.

Датычнасць да катаванняў

.....

Узгадваецца ў працэсуальных дакументах пацярпелых як сілавік-сведка.

N° 022

ПІБ

Лук'янчук
Мікалай Аляксандравіч

пасада, званне

Супрацоўнік Савецкага РУУС г. Мінска.

Датычнасць да катаванняў

.....

Узгадваецца ў працэсуальных дакументах пацярпелых як сілавік-сведка.

ПІБ

[REDACTED]
[REDACTED] [REDACTED]

пасада, званне

[REDACTED]

Датычнасьць да катаваньняў

.....
[REDACTED] [REDACTED] [REDACTED]
[REDACTED] [REDACTED] [REDACTED]
[REDACTED] [REDACTED] [REDACTED]

З мэтай недапушчэння пазбягання адказнасці асобаў, датычных да катаваньняў у Савецкім РУУС г. Мінска, працэс іх апазнання працягваецца.

Калі вы ведаеце ці пазнаеце каго-небудзь з сілавікоў на апублікаваных фота¹, просім звязацца з Міжнародным камітэтам па расследаванні катаваньняў у Беларусі

сайт: <https://torturesbelarus2020.org/ru/>,

email: contact@torturesbelarus2020.org,

Telegram: [@ICTB2020_contact](https://t.me/ICTB2020_contact)

Гарантуем максімальную бяспеку пры камунікацыі.

¹ <https://telegra.ph/-05-23-984>

ПРАВАВАЯ КВАЛІФІКАЦЫЯ ДЗЕЯННЯЎ СУПРАЦОЎНІКАЎ СІЛАВЫХ ОРГАНАЎ БЕЛАРУСІ

Прыведзеныя ў дакуменце шматлікія сведчанні паказваюць, што ў дачыненні да мірных грамадзянаў, затрыманых 9 – 13 жніўня 2020 года, сілавікамі Міністэрства ўнутраных спраў на тэрыторыі РУУС Савецкага раёна г. Мінска здзяйсняліся масавыя шырокамаштабныя акты гвалту (катаванняў), здзекаў і жорсткасці, якія выяўляліся ў наступным.

Схопленыя на вуліцах горада Мінска і дастаўленыя ў РУУС людзі траплялі пад арганізаванае збіццё шляхам прагону іх праз строй супрацоўнікаў з дубінкамі (так званыя «калідоры»). Потым у двары РУУС затрыманыя выбудоўваліся ўздоўж сцяны і плота і ў статычнай позе з паднятымі ўверх рукамі, пад пагрозай ці з прымяненнем гвалту, утрымліваліся на працягу доўгіх гадзінаў, адчуваючы страшэнныя пакуты і боль. За найменшае непаслушэнства, нясмелы пратэст і проста патрабаванне захавання закону ішло збіццё, абразы, пагрозы згвалтаваннем.

У дачыненні да затрыманых жанчынаў прымяняўся фізічны і псіхалагічны гвалт, цынічныя абразы. Яны таксама, як і мужчыны, стаялі ля сцяны з паднятымі рукамі на працягу сутак і больш.

Людзям не выдавалі ежу, абмяжоўвалі ў вадзе і доступе да прыбіральні. Любыя патрабаванні выканання іх правоў задушаліся сілай (збіццё). Медыцынская дапамога часта не надавалася, лекі не выдаваліся.

Пры такіх абставінах адлюстраваныя ў дадзеным расследаванні дзеянні сілавікоў АМАП, сілавікоў РУУС Савецкага раёна, ваеннаслужбоўцаў унутраных войскаў, в/ч 3214, і іншых сілавых структураў на тэрыторыі і ў памяшканнях РУУС Савецкага раёна ў дачыненні да затрыманых людзей з'яўляюцца злачыннымі як па ўнутраным, так і па міжнародным праве.

Гэтыя дзеянні цалкам ахапляюцца складам злачынства, прадугледжанага арт. 128 Крымінальнага кодэкса Рэспублікі Беларусь (злачынствы супраць бяспекі чалавецтва), згодна з якім незаконнае ўтрыманне ў зняволенні, катаванні ці акты жорсткасці, здзейсненыя ў сувязі з палітычнымі перакананнямі грамадзянскага насельніцтва, караюцца пазбаўленнем волі на тэрмін ад сямі да дваццаці пяці гадоў, ці пажыццёвым пазбаўленнем волі, ці смяротным пакараннем.

З пункту гледжання міжнароднага крымінальнага права выкладзеныя акты гвалту кваліфікуюцца згодна з падпунктамі e), f) і k) пункта 1 артыкула 7 Рымскага статута Міжнароднага крымінальнага суда як злачынствы супраць чалавечнасці ў выглядзе зняволення ў турму ці іншае жорсткае пазбаўленне фізічнай свабоды ў парушэнне асноватворных нормаў міжнароднага права, а таксама ў выглядзе катаванняў і іншых бесчалавечных дзеянняў аналагічнага характару, якія заключаюцца ў наўмысным прычыненні моцных пакутаў ці сур'ёзных цялесных пашкоджанняў ці сур'ёзнай шкоды псіхічнаму ці фізічнаму здароўю.

Важна адзначыць, што паколькі злачынства, прадугледжанае арт. 128 Крымінальнага кодэкса Рэспублікі Беларусь, адносіцца да найбольш небяспечных злачынстваў супраць міру і бяспекі чалавецтва, арт. 85 КК усталёўвае, што асобы, вінаватыя ў здзяйсненні гэтага злачынства, вызваленню ад крымінальнай адказнасці ці пакарання ў сувязі з заканчэннем тэрмінаў даўнасці не належаць.

